

FoU-konferencen 2009

Indtryk fra Undervisningsministeriets FoU-konference i Odense d. 21.-22. januar 2009

Klimaet ind i undervisningen

Det er fremtidens mekanikere, frisører, snedkere og andre faglærte, som skal bringe miljøbevidstheden ud på arbejdspladserne. Det mener Per Meilstrup fra Ugebrevet Mandag Morgen. Han lægger ansvaret for at ruste de unge over på erhvervsuddannelserne.

- Politikerne skal træffe aktive beslutninger, videnskaben skal forske i konsekvenserne af den måde, vi gør tingene på nu, virksomhederne skal investere og udvikle tekniske løsninger, som kan skåne og forbedre miljøet. Og det civile samfund, det er jer undervisere og jeres elever, I

skal presse på de tre andre, så der sker noget, sagde han i sit oplæg. Samtidig er Undervisningsministeriet i fuld gang med at promovere en hjemmeside, som giver inspiration til at bruge klimatematet aktivt i undervisningen. Hjemmesiden samler de erfaringer, der er gjort rundt om i landet, så man kan lade sig inspirere af andres måde at gribe tingene an på.

Læs mere på side 19.

Hold fast på eleverne

Carina Nielsen var tæt på at springe fra sin uddannelse som SOSU-assistent. Men en god portion praktisk undervisning samt nogle fremragende undervisere, som støttede hende, gav nyt mod.

- De gode vejledere har virkelig været vigtige. De, der har sat sig ind i mine behov, og som har set på, hvordan jeg bedst kan lære tingene, har virkelig været uundværlige for mig, fortalte hun i plenum på konferencen.

Det synspunkt blev bakket op af en af de andre oplægsholdere, Torben Pilegaard Jensen, der samtidig kritiserer en del af skolerne for at være for dårlige netop til at støtte op om eleverne.

- Der er en sump af samarbejdsrelationer, man skal manøvrere i. Ofte bliver det derfor ikke effektivt nok, mener han.

Læs mere på side 3 og 4.

Hold om og hold af

Buddy-mentor-ordninger er et af de seneste bud på, hvordan man får det store frafald blandt især tosprogede elever til at falde. Ideen er, at ressourcestærke elever støtter op om de fagligt svagere elever. Odense Tekniske Skole gennemførte et forsøg med ordningen, og erfaringerne er så gode, at den nu skal bruges på hele skolen – ikke mindst fordi det gavner både mentorerne og dem, de hjælper.

- En elev var blevet stemplet som uduelig i folkeskolen, men var god på teknisk skole. Ham opfordrede vi til at blive buddy, og det fik ham til at vokse med en halv meter, forklarer Anette Carlsen, en af initiativtagerne til forsøget.

Læs mere på side 9.

Sproget skal i første række

Frafaldet blandt etniske elever er alt for stort, og det har fået Niels Brock og CPH WEST til at afprøve nye stier i forsøget på at holde på eleverne. Et af de største problemer er, at de tosprogede elever ikke forstår de begreber, underviserne jonglerer med.

- Det betyder, at når man skal forklare et fagbegreb, risikerer man, at læreren gør det ved hjælp af nogle begreber, eleven ikke forstår. Det har vi arbejdet meget med, siger Jan Christensen fra Niels Brock.

På CPH WEST har lærer i erhvervsøkonomi Johnny Plambæk taget udfordringen op ved at lave et brætspil, der forklarer begreberne på en måde, eleverne kan forholde sig til.

- Jeg havde en klasse fredag fra klokken 12 til 14, hvor de normalt er gået mentalt på weekend, og de syntes faktisk, at det var spændende. Men vigtigst af alt, så lærte de en hel masse erhvervsøkonomi.

Læs mere om på side 6.

Svære kombinationer

Kravet om at indføre kombinationsforløb på forløb af mere end tre måneders varighed giver problemer. Det er erfaringen fra Københavns Tekniske Skole, der efter to forsøgsordninger må sande, at økonomien er stram, og at eleverne ikke er synderligt interesserede.

Læs mere side 13.

Plads til at lære

Professionshøjskolen Metropol har indsamlet europæiske erfaringer med at mindske frafaldet for flygtninge og indvandrere. Det viser, at de danske erhvervsuddannelser er godt med – men også at man kan lære af andre landes erfaringer.

Læs mere side 11.

Evaluering FoU-konferencen – 2009

Som sædvanlig blev deltagerne ved dette års FoU-konference bedt om at udfylde et evalueringsskema. Formålet er at samle op på den ris og ros, der naturligt er efter et sådant arrangement. På den måde håber vi at kunne gøre arrangementet endnu bedre næste år.

Ud fra evalueringerne kan vi konkludere, at langt de fleste deltagere overordnet var tilfredse med

FoU-konferencen 2009, der havde større fokus på de unge selv. Deltagerne var glade for kvaliteten af plenumoplæggene, og at de på konferencen fik rig mulighed for at samarbejde og netværke på tværs af uddannelsesinstitutionerne.

I år var der dog delte meninger om workshopstrukturen. Deltagerne satte pris på, at der – som en hovedregel – kun blev præsenteret ét projekt i hver

workshop, men mange følte alligevel, at oplæggene var for lange, og at der derfor var for lidt tid til diskussion. Desuden var der kommentarer til den tid, der var afsat til cafeer og networking, hvor ganske mange gav udtryk for, at der var for meget tid til dette.

Alt i alt er indtrykket, at deltagerne fik en god oplevelse med hjem.

Leder

FoU-konferencen er en god årlig tradition. I år blev den afholdt den 21. og 22. januar i Odense – som sædvanligt. Konferencen i år var den syvende i rækken. Den blev hurtigt “udsolgt”, og mange stod på venteliste – mange også forgæves, for der blev ikke plads til dem. Den store interesse vidner om, at der er et behov for konferencen.

Jeg synes selv, det er en rigtig god mulighed for at mødes med andre udviklingsaktører på tværs af skoler, skoleformer, uddannelser og ministerium. Ligesom i 2008, hvor jeg var med for første gang, er jeg imponeret over det engagement og den bredde i udviklingsarbejde, som konferencen er udtryk for.

Konferencens formål er at være en af de centrale rammer for formidling og spredning af viden, erfaringer og ideer fra forsøgs- og udviklingsarbejde mellem de erhvervsfaglige uddannelsers interessenter.

På konferencen forsøger vi fra ministeriet ved en variation af former – plenumoplæg, oplæg i tematiserede workshopper samt boder og cafeer – og gennem forskellige oplægsholde-

re med forskellige baggrunde at medvirke til formidling af både erfaringer fra forsøgs- og udviklingsarbejde og nogle mere overordnede uddannelsespolitiske temaer. Jeg kan her nævne forskning vedrørende frafald, 95-procent-målsætningen, læreruddannelse og -kvalifikationer samt klimaproblematikken.

Til min glæde havde vi i år tillige lagt vægt på at inddrage elever både i workshopper og i plenum. Og i de forskellige workshopper var der rig mulighed for at komme helt tæt på de udviklere og ildsjæle, som præsenterede deres forskellige udviklingsprojekter.

Tak til DEL, Metropol for en veltilrettelagt konference.

Undervisningsministeriet betragter FoU-konferencen som en meget vigtig formidlingskanal og et centralt forum for erfaringsudveksling. Vi er derfor også glade for at kunne sige: Vel mødt på FoU-konference i Odense i begyndelsen af 2010.

Søren Hansen
Afdelingschef
Undervisningsministeriet

Søren Hansen, afdelingschef, Undervisningsministeriet

FoU-konferencen 2009

Udgivet af: Undervisningsministeriet, Afdelingen for erhvervsfaglige uddannelser

ISBN: 978-87-603-2747-6
ISBN: (WWW) 978-87-603-2748-3
1. oplag, marts 2009: 7.100 stk.

Ekstra eksemplarer af avisen kan ikke bestilles, men avisen kan læses online på internetadressen: www.uvm.dk/fouavis2009

Ansvarshavende redaktører: Lisbeth Magnussen, Danmarks Erhvervspædagogiske Læreruddannelse (DEL), Professionshøjskolen Metropol og Werner Hedegaard, Undervisningsministeriet, Kommunikationsenheden

Planlægning af konferencen: Lisbeth Magnussen fra DEL, Professionshøjskolen Metropol, Irene Pedersen, Bjarne Andersen, Allan Rishøj, Werner Hedegaard, Vibe Aarkrog og Finn Togo – alle fra Undervisningsministeriet

Ansvar for konferencens logistik og administration: Lisbeth Magnussen og Katrine Korsgaard, DEL, Professionshøjskolen Metropol

Artiklerne er skrevet af journalisterne Jakob Falhof, Claus Christiansen, Luise Falhof og Peter Birch
Redaktion: Falhof.dk

Fotos:
Karin Andersen, mediegrafikeruddannelsen, HANSENBERG

DTP:
Jeanette Buus, mediegrafikeruddannelsen, HANSENBERG

Trykt på miljøcertificeret papir med vegetabiliske trykfarver af elever på grafisk teknikeruddannelsen, HANSENBERG

Printed in Denmark 2009

Avisen er udsendt til konferencens deltagere og til institutioner for erhvervsrettet uddannelse, produktionsskoler, faglige udvalg, centre for undervisningsmidler, pædagogiske centre, relevante organisationer, foreninger, institutioner og netværk.

På UVM's hjemmeside på internetadressen <http://www.uvm.dk/Uddannelse/Erhvervsuddannelser/Om%20erhvervsuddannelserne/Fokusomraader/Forsoeg%20og%20udvikling.aspx> er der adgang til de forskellige materialer om og fra konferencen – herunder link til denne avis og præsentationsmaterialer fra plenumoplæg og workshopper.

Individuelle hensyn holder eleverne fast

Carina Nielsen er overbevist om, at hun var sprunget fra sin uddannelse til SOSU-assistent, hvis ikke hendes vejledere havde sat sig ind i hendes behov.

Carina Nielsen (elev)

Uddannelsessystemet må indse, at nogle elever ikke er indrettet til at sidde stille og modtage teoretisk undervisning. De skal ud i livet og erfare teorien med deres sanser og krop. En

af disse elever er Carina Nielsen fra Middelfart, som holdt et meget personligt præget oplæg på FoU-konferencens anden dag.

Carina Nielsen gik ud af 9. klasse uden nogen særlig positiv oplevelse af uddannelsessystemet. Hun følte sig ikke bogligt anlagt, karaktererne var helt i bund, og hun var i det hele taget i tvivl om, hvad hun skulle. Som så mange andre valgte den unge fynbo en tur i 10. klasse. Og det viste sig at være et godt valg. Her kunne hun nemlig komme i erhvervspraktik, og det var med til at åbne døre. En uge i en børnehave blev hurtigt til to, og det vækkede hendes lyst til at arbejde med børn.

- Det var lige noget for mig. I børnehaven fandt jeg ud af at lære igennem at arbejde med tingene i praksis. Det var en helt kanon oplevelse, så da jeg fik mulighed for at blive der længere, slog jeg til, fortalte Carina Nielsen.

Skolestart med chok

Efter 10. klasse søgte Carina Nielsen

ind på grundforløbet på social- og sundhedsskolen i Middelfart fuld af forventning. Alligevel gav mødet med uddannelsen hende et chok. Pludselig skulle hun igen lære dansk og matematik, hvilket fremkaldte dårlige minder om folkeskolen. Heldigvis opdagede Carina Nielsen snart andre fag, lysten til at læse vendte tilbage, og hun fandt ud af, at hendes hadefag faktisk kunne bruges til noget.

- Det var fedt at se, at der var mening med de fag, jeg havde dårlige erfaringer med, og at de blev relevante, fortalte Carina Nielsen, som alligevel først fik de største succesoplevelser, da hun kom ud i praktik.

Code vejledere = succes

Carina Nielsen er i det hele taget praktiker helt ind til benet. Derfor oplevede hun primært succes i sine praktikperioder, og det var dét, der gav hende mod på at knokle videre mod færdiggørelsen af sin uddannelse. Det var især mødet med engagerede kolleger og vejledere, som tog den fynske pige med storm.

- De gode vejledere har virkelig været vigtige. Dem, der har sat sig ind i mine behov, og som har set på, hvordan jeg bedst kan lære tingene, har virkelig været uundværlige for mig, fortæller Carina Nielsen, som også har oplevet, når vejlederne ikke tager sig ordentlig tid. Det sidste ser hun tilbage på med frustration, og hun oplevede, at nogle forsøgte at trække noget ned over hovedet på hende.

Det mest afgørende for Carina Nielsen er nu i sidste ende den opbakning, hun har fået fra kolleger, kammerater og især de borgere, som hun møder i sin dagligdag. Det er de oplevelser, som giver hende selvtillid og tro på, at hun gør det rigtige. De faktorer driver hende frem mod en god afslutning på uddannelsen og en god start på en karriere.

- Hvis jeg skal svare direkte på, hvad der får en person som mig, der er praktiker, til at blive på en uddannelse, er det empati fra lærere og vejledere, gode kolleger og ros fra borgere, opsummerer Carina Nielsen.

Nyt i Elevplan til sommer

Log-in følger eleven på tværs af skole(r) og praktik - Bedre muligheder for at bruge lyd og billeder

Planlagt nyt til efteråret

Automatisk generering af praktikerklæringer og skolevejledninger - Udveksling af fraværdata til virksomheder etc. gennem e-Boks

Elevplan bliver mere fleksibel

Den nye version af Elevplan gør det mere spændende at kommunikere på tværs af skoleformer og praktiksteder. Den kommer til sommer, lover UNI•C.

Der er store nyheder i udsigt, når den nyeste version af det internetbaserede planlægningsværktøj Elevplan udsendes i løbet af sommeren 2009. Og til efteråret kan vi se frem til endnu en opdatering med endnu flere forbedringer. Det lover i hvert fald Folmer Kjær, som er chefkonsulent hos UNI•C, der har ansvaret for den løbende udvikling af Elevplan.

Den mest markante forbedring i det nye Elevplan bliver formentlig, at eleverne fremover kun får ét log-in, nemlig UNI-Login, som skal bruges, uanset hvor i uddannelsessystemet vedkommende befinder sig.

- Allerede i dag kan skolen følge eleven på tværs af systemerne og i forhold til praktikstederne, men med UNI-Login bliver det betydeligt enklere for både elev og skole, fortæller Folmer Kjær.

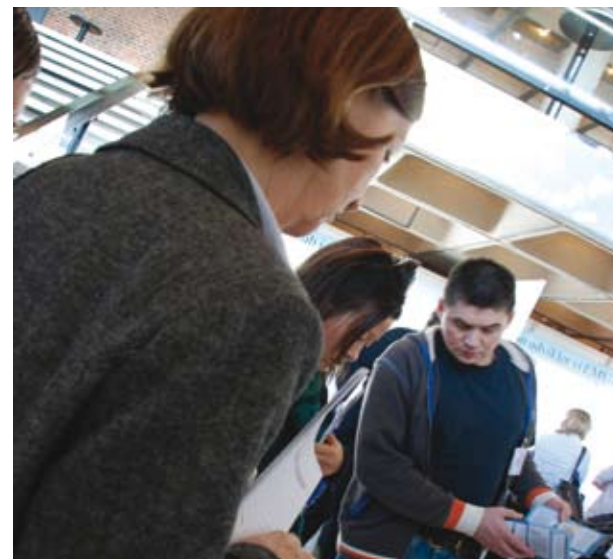
Han forventer, at de nye muligheder vil fjerne nogle barrierer for samarbejde mellem de forskellige niveauer i uddannelsessystemet. Et samarbejde, som længe har været savnet.

Lyd og billeder

Også i forhold til praktikstederne vil det forbedrede Elevplan få betydning. Det bliver nu væsentligt lettere for skoler og virksomheder at følge med i,

hvad eleven laver i henholdsvis praktik- og skoleperioderne.

- Med de ny muligheder for upload af billeder og lyd vil eleverne kunne levedegøre den skriftlige dokumentation. Dermed får eleverne adgang til flere udtryksmuligheder end i dag, hvor al dokumentation stort set må foregå skriftligt, lover Folmer Kjær.

Vi skal samarbejde os fra frafald

Plenum

Folkeskolen skal blive bedre. Erhvervsuddannelserne skal blive hurtigere til at gribe de frafaldstruede. Derudover skal der nogle ordentlige samarbejder i gang med erhvervslivet.

Når Torben Pilegaard Jensen taler om frafald fra erhvervsuddannelserne, sker det ikke uden en kritisk bemærkning til både folkeskolen, erhvervsskolerne, erhvervslivet og ministeriet. Han er forskningsleder ved AKF (Anvendt KommunalForskning) og har udført et grundigt arbejde med at undersøge, hvorfor frafaldet fra EUD er så stort. De gode konjunkturer, vi har set de seneste år, har ikke smittet af på antallet af unge, som ikke får sig en uddannelse, og det er fortsat 20 procent af en ungdomsårgang, der ikke gennemfører en erhvervsuddannelse.

Samarbejdssumpen

Torben Pilegaard Jensen peger på mangel på samarbejde som en af de væsentligste grunde.

Det er ikke, fordi der ikke foregår meget samarbejde allerede. Meget af det er også godt nok, mener han. Men det er for uoverskueligt og uorganiseret. - Der er en sump af samarbejdsrelationer, man skal manøvrere i, for at kunne samarbejde. Ofte bliver det derfor ikke effektivt nok, siger han på baggrund af flere landsdækkende undersøgelser. Han efterlyser derfor nogle ordentligt beskrevne samarbejdsaftaler hele vejen rundt.

- Jeg talte med en skole, som brugte dette billede: Vi skal danne en kreds rundt om den unge, hvor den unge roligt kan falde tilbage, fordi der altid er nogen, der griber, siger Torben Pilegaard Jensen.

For mange kokke

Der er utroligt mange aktører i den unge uddannelsessøgendes liv, og

mange af dem kunne efter forskerens mening godt gøre det bedre.

- Det produkt, folkeskolen leverer til EUD i dag, mangler i mange tilfælde både faglige, sociale og personlige kompetencer, mener han.

Samtidig er kommunen ofte alt for sen til at reagere, når en skole melder om frafaldstruede elever, hvilket gør handling i forhold til eleven næsten umulig.

Hans pointe er, at erhvervsskolerne skal kritiseres, fordi de på deres side ikke er hurtige nok til at melde ud, når de har frafaldstruede elever. Derudover skal ministeriet være mere fremme i skoene med hensyn til at få lavet nogle rammer for gode samarbejdsaftaler mellem de mange aktører.

Lav gode aftaler

Netop samarbejdsaftalerne ser Torben Pilegaard Jensen som en af løsningerne på frafaldsproblemet.

- Der skal indgås bedre samarbejdsaftaler, og de skal være en del af dagligdagen for dem, der har ansvaret for eleven, siger han.

Han henviser til, at uddannelsesplanerne ikke alle steder bliver brugt, men ofte blot er et akademisk papir, man laver til ære for ministeriet. Han mener, at der skal reelle og konkrete aftaler til.

- Der er mange årsager til frafald. Men mangel på godt samarbejde er en af de væsentligste. Uden samarbejde mellem de forskellige aktører er det simpelthen ikke muligt at forbedre, siger Torben Pilegaard Jensen.

Kommentar til oplæg

- Jeg synes, at Torben Pilegaard Jensen fik peget på, at der er nogle ting, der er lykkedes i forhold til at fastholde de unge på uddannelserne. Men der var mange anvisninger og meget lidt dokumentation. Det var baseret på enkelte personers oplevelser, og jeg manglede lidt, at det blev bredt ud til, hvordan man generelt griber det an.

Dorrit Sørensen, DEL, Professionshøjskolen Metropol

- Det var et utroligt godt oplæg. Det ramte meget præcist. Torben Pilegaard Jensen sætter fingeren på de ømme punkter. Vi ved godt, at vi måske ikke er op-søgende nok i hverdagen. Nok fordi vi synes, at vi har nok at bestille i arbejdstiden. Men han giver konkrete anvisninger – for eksempel at det er vigtigt at benytte UU og tage kontakt til de unge meget tidligere.

Lisbeth Johnsen, Randers Tekniske Skole

Torben Pilegaard Jensen, AKF

Den gode erhvervsskole

Har formuleret en strategi mod frafald, som er kendt for alle medarbejdere og ikke kun er et papir til ministeriet.

Bruger flere værktøjer på én gang og sætter ind på mange fronter samtidigt. Og alle medarbejdere er gearet til at benytte alle værktøjer.

Bruger introduktionsdage og realkompetencevurderinger som visitationsgrundlag. For eksempel kan man tage en læsetest på introduktionsdagen, og hvis behovet er der, så står it-rygsækken klar til eleven den første skoledag.

Har mentorer, som forholder sig til den unge som et helt menneske og ikke kun er faglige mentorer.

Har, vigtigst af alt, et godt samarbejde med lokale aktører – skoler, UU, kommune og erhvervsliv – med nogle godt beskrevne samarbejdsaftaler. Det mindsker effektivt frafaldet.

Forberedelse skal mindske frafald

Workshop 12

På Århus Produktionsskole taler man om elevernes kompetencer og sammenligner med teknisk skoles forventninger. Målet er at forberede de unge så godt, at frafaldet bliver mindre.

Et frafald på 40 procent på Aarhus tekniske Skoles bygge- og anlægslinje fik blandt andre Lis Holm fra Århus Produktionsskole til at sætte sig ned og prøve at tænke i nye løsninger. Lærere og vejledere fra produktionsskolen blev enige om, at det vigtige er at sætte fokus på elevernes kompetencer og sørge for, at de er rettet mod teknisk skole. Projektet blev kaldt Pro-Tek.

- Vi kunne jo konstatere, at mange af de ting, eleverne skal kunne for at klare teknisk skole, går de faktisk og laver i forvejen. Vi skal bare have italesat det, så de får en bevidsthed om deres kvalifikationer, fortæller Lis Holm.

De udarbejdede skemaer over de arbejdsopgaver, eleverne har på værkstedet, satte sværhedsgrader på de

enkelte opgaver og formulerede de konkrete kompetencer. For eksempel er et fuglehus en af de lettere opgaver, hvor de nødvendige kompetencer blandt andet er at kende værktøjet, bore huller og at kunne måle træ op. Desuden lavede lærerne lister over de nødvendige sociale kompetencer.

Kompetencer på flere planer

Produktionsskolen viste kompetenceskemaerne til Aarhus tekniske Skole og spurgte, om kompetencerne svarede til det, teknisk skole fandt vigtigt. - De tilføjede så nogle forskellige andre kompetencer blandt andet mål- tegning. Vi lavede så en kompetence- trappe, og til sidst havde vi et rigtig godt overblik over, hvad vi skulle forberede vores elever på for at klare teknisk skole, siger Lis Holm. Produk-

tionsskolen bruger skemaerne på Pro-Tek-forløbet, som eleverne bliver visiteret til, hvis de kan komme til tiden og har lyst til at lære – altså ikke kun faglige krav.

På forløbet gennemfører man tre årlige realkompetenceafklaringer, hvor først eleven og bagefter faglæreren udfylder skemaet og ser på, hvor meget eleven har flyttet sig siden forrige afklaring. Og selv om skolen med praksisnær og værkstedsrelateret undervisning arbejder på, at eleven skal opnå de kompetencer, som er nødvendige på teknisk skole, lægger de vægt på at blive ved med at være en produktionsskole.

- Vi vil gerne prækvalificere de unge mennesker, som rigtig gerne vil på

bygge og anlæg, og vi kunne jo godt gå hen og blive små tekniske skoler. Men vi vil ikke sælge vores sjæl. Vores særkende er, at der står en kunde i den anden ende, og det er så vigtigt for elevernes motivation, understreger Lis Holm og fortsætter:

- Men ved at sætte ord på elevernes kompetencer føler de sig også mere sikre og trygge ved at starte på teknisk skole. Og det skulle gerne få dem til at holde fast.

80 procent af Pro-Tek-eleverne kommer på teknisk skole og gennemfører grundforløbet.

På www.realkomp.dk kan man få inspiration og finde værktøjer til afklaring af realkompetencer for produktionsskoleelever.

“De opdager ikke, at de bliver undervist i dansk”

Workshop 12

En ny dansk bog for produktionsskoleelever fik mange rosende ord med på vejen, da den blev præsenteret på konferencen.

- Alle eleverne sukkede højt og inderligt, da de fandt ud af, at de også skulle have dansk.

Det kneb noget med motivationen, da Heike Schulz Nielsen startede som dansklærer på Århus Produktionsskole. Derfor gik hun i gang med at udvikle undervisningsmateriale, som skulle bløde danskfaget op for eleverne og samtidig klæde dem rigtig godt på til teknisk skole.

Det er indtil videre blevet til bogen *Undervisning i værkstedssprog – bind 1: Træ/ byggeværksted*. Konceptet er, at eleverne skal lære om navneord og udsagnsord og komme gennem alle de danskfaglige emner, men at det hele skal være relateret til deres hverdag på værkstedet. Bogen har for eksempel fotos af forskelligt værktøj, som eleverne skal

kende navnet på, og et eksempel på en opgave er, at læreren skal tage fotos af eleverne, mens de arbejder, og bagefter skal eleverne skriftligt beskrive, hvad de laver på fotoet.

Der er lagt meget vægt på, at bogen skal kunne bruges på alle faglige niveauer, fordi produktionsskoleeleverne typisk har meget forskellige forudsætninger.

- Opgaverne er udarbejdet sådan, at der fokuseres på den enkelte elevs faglige niveau, selv om alle elever løser den samme opgave. Nogle skriver for eksempel kun lidt og kan fokusere på stavning; andre skriver meget og kan fokusere på det at beskrive en proces. På den måde får alle noget ud af undervisningen, fortæller Heike Schulz Nielsen.

Selvtillid og status

Den nytænkende dansk bog har været en stor succes hos eleverne, fortæller Heike Schulz Nielsen.

- Jeg arbejder sådan set danskfagligt med eleverne, men de opdager det ikke. De tror bare, at det har noget med deres værksted at gøre. Det giver eleverne motivation og lyst til danskundervisningen, har hun erfaring.

- Eleverne får noget ud af det og er glade for det. Når jeg siger, jeg er nødt til at aflyse, fordi jeg skal på conference og fortælle om det, de laver, så råber de, at de vil have erstatningstimer, siger en stolt Heike Schulz Nielsen.

Og så giver undervisningen eleverne noget helt utrolig vigtigt – nemlig selvtillid. Det er godt at have, når man starter på teknisk skole og skal holde

fast. Faktisk er de produktionsskoleelever, som får danskundervisning efter den nye bog, klædt så godt på, at de kan det samme og måske lidt mere end mange andre, og det giver dem en rigtig god start på teknisk skole.

- Den merit, vi giver dem, er, at de fagligt er klædt så godt på, at de slet ikke synes, det er svært. Når de har haft dansk i forvejen – og har forstået det – er det ikke så slemt. Så kommer de til timerne, og så lærer de noget, fastslår Heike Schulz Nielsen. Også socialt er det godt for eleverne.

- De har så meget ballast og er så prækvalificerede, at det giver dem lidt status blandt deres kammerater. Det er de slet ikke vant til, og det er utrolig vigtigt for dem.

Integration på flere planer

På Niels Brock og CPH WEST handler integration om at bruge nye metoder til at skubbe til eleverne, så de kommer et skridt videre – og gerne flere.

I 2006 viste en rundspørge blandt eleverne på Niels Brock i København, at kun 57 procent af dem, der starter på skolens grundforløb, forventer at få en elevplads. Det var overraskende og chokerende tal for skolens lærere, og det fik dem til at overveje, om man kan tilrettelægge undervisningen på en måde, så eleverne i højere grad gennemfører uddannelsen.

- Med de forventninger kan vi jo ikke være overraskede over, at der er mange, som dropper ud, konkluderer Jan Christensen, der er uddannelseskonsulent på Niels Brock.

Han understreger, at det både er de tosprogede og de etnisk danske elever, som siver fra uddannelserne, og derfor skal indsatsen foregå på flere planer.

- Integration er mange ting. Ikke kun noget mellem etniske grupper. Det er også, at der kommer piger ind i drengegruppen og så videre. Det lægger vi meget vægt på hos Niels Brock.

Det handler om sprog

Han tog derfor initiativ til, at der blev oprettet en task force, som siden 2006 har fokuseret på en række indsatsområder såsom coaching, konflikthåndtering og gråzonedansk. Det sidste vil sige, at man er mere opmærksom på, at nogle elever er sprogligt svagere funderet end andre – og det gælder både etniske danskere og de tosprogede.

- Det betyder, at når man skal forklare et fagbegreb, risikerer man, at læreren gør det ved hjælp af nogle begreber, eleven ikke forstår. Det har vi arbejdet meget med, siger Jan Christensen.

Det er et af de områder, man også på CPH WEST har været opmærksomme på de senere år. Lærer i erhvervsøkonomi Johnny Plambæk har eksempelvis fremstillet et brætspil, der fører eleverne ind i det nogle gange temmelig tørre fag.

- Erhvervsøkonomi er meget svært, og som lærer er man frustreret over, at hverken tosprogede eller danske ele-

ver bliver fanget. Men der er mange fagudtryk, og det er umuligt for læreren at nå hele vejen rundt, når eleverne har 20 forskellige problemer. Og så taber eleverne interessen, siger Johnny Plambæk.

Konkurrence giver lyst

Derfor lånte Johnny Plambæk et gammelt brætspil fra en kollega, som han brugte som model for sit eget spil om erhvervsøkonomi. Det virkede, for nu var der pludselig et helt nyt element i undervisningen – nemlig konkurrence, som kan få de fleste op af stolen på en helt anden måde end almindelig klasseundervisning.

- Det lykkedes forbavsende godt. Jeg havde blandt andet et forløb med en klasse fredag fra klokken 12 til 14, hvor de normalt er gået mentalt på weekend, og de syntes faktisk, at det var spændende. Men vigtigst af alt, så lærte de en hel masse erhvervsøkonomi.

Han understreger samtidig, at det stort set har været gratis at lave forløbet – et faktum, der burde gøre initiativet attraktivt for skoleledere i hele landet.

Ud med bøgerne

På Niels Brock blev konsekvensen af elevernes lave forventninger til at gennemføre uddannelsen, at man lagde den pædagogiske linje om. Ud røg en del af den traditionelle sid stille og lyt efter-undervisning og ind kom en mere projektorienteret linje.

En lærer har kørt et forløb, hvor eleverne starter dagen med meditation og afspændingsøvelser. Et andet projekt hedder Iværksætterlinjen, hvor eleverne i højere grad skal lære af deres erfaringer end ved at læse bøger. Målet er, at eleverne bliver i stand til at starte egen forretning eller være klar til at udvikle ideer og projekter og få dem realiseret.

Men det grundlæggende problem er stadig, at alt for få elever ender med at få en elevplads – og det gælder især

Workshop 16

Johnny Plambæk, CPH West

de tosprogede. Derfor har Niels Brock importeret projektet Job-tv fra Silkeborg, hvor man i en længere periode har haft gode erfaringer med det.

Job-tv går ud på, at eleverne præsenterer sig over for arbejdsgiverne ved hjælp af en video. Videoerne ligger på en særlig server, og så kan eleverne sende et link med adgangskode til arbejdsgiveren, som derefter kan se videoen. Indtil videre har projektet været en stor succes, der har givet elevpladser til en række elever, som

på forhånd havde profilen til at være blandt dem, der dropper ud.

Preben Schack Meyer fra Niels Brock, som har ansvaret for projektet, siger:

- Det giver eleverne nogle succesoplevelser, de kan bruge i fremtiden. Mange elever trækker på deres tid i folkeskolen, hvor de i ti år har fået at vide, at det, de gør, fungerer ikke. De har brug for nogle succesoplevelser, når de kommer hos os.

Jeg har fået nogle rigtig gode indspark både fagligt og socialt. Jeg har masser af nye ideer med herfra, som vi kan bruge i vores egen udvikling. Mine overskrifter er byggeprojekter, lyd og læring, en anderledes inspirerende hverdag. Jeg har fået masser af nye bolde i luften af at være med.

Jytte Meyer, EUC Nordvestsjælland, Handelsskolen i Kalundborg

Konferencen har budt på en sjælden god kombination af aktivitet og pauser. Det har givet gode muligheder for at snakke med kolleger fra andre områder. Jeg kunne tænke mig at fremhæve cafeen og oplægget om klimaet. Det står klart for mig, at uddannelse alene ikke duer. Så kommer lille jeg til at stå der helt alene uden at kunne gøre noget. Nej, vi skal ud af røret og gå foran med et handlingsperspektiv. Det kan batte noget.

Lise Rasmusen, EUC Nordvestsjælland, Handelsskolen i Kalundborg

Amerikansk “ruge-center” inspirerer

En studietur til Springfield Technical Community College i USA, gav gode ideer til, hvordan man kan få elevernes iværksætterdrømme til at blive til virkelighed. På det amerikanske college har man såkaldte incubator-centre, hvor man arbejder med entrepreneurship og bæredygtigt iværksætteri. Målet er, at eleverne skal realisere deres drømme og opbygge deres iværksætterkompetencer, samtidig med at de lærer om økonomi og vækst.

Eleverne betaler cirka 50 dollars om måneden og får adgang til computere, internet, fax, telefoner og hvad der ellers er brug for af tekniske hjælpemidler. Samtidig er de omgivet af mentorer og får adgang til workshops, seminarer og rundbordssamtaler, som alt sammen er rettet mod opbygning af en bæredygtig virksomhed.

Der er også stærke relationer til erhvervslivet i området, så de unge iværksættere allerede på incubator-centret får skabt bro til den virkelige verden.

Erfaringerne fra studieturen, som var støttet af Erhvervsuddannelsernes Internationale Innovationslegat (EIIL), blev præsenteret i den kreativt indrettede café “Entrepreneurship-kompetencer – inspiration fra USA”.

Læs mere om Springfields Entrepreneurship-projekt på http://www.stcc.edu/ei/student_incubator.asp

Se også <http://www.eud-innovation.dk/publikationer>

Nu skal der evalueres

Den politiske virkelighed kalder på resultater. Derfor skal der allerede i år evalueres på sidste års initiativer, bebuder Undervisningsministeriet.

Søren Hansen, afdelingschef i Undervisningsministeriet, kom med et klart og utvetydigt budskab – og serveret på en ganske underholdende måde – til skolerne om, at der nu skal leveres resultater i kampen mod frafaldet.

Det er effekterne af globaliseringsaftalen fra 2007, der nu meget gerne må begynde at vise sig og helst i en størrelsesorden, der er til at måle.

Søren Hansen erkendte, at det er meget ambitiøst at kræve resultater af initiativer, der allertidligst blev sat i værk i begyndelsen af 2008, og som for manges vedkommende endnu ikke har haft et halvt år at virke i.

- Det forventes, at nye initiativer meget tidligt har en synlig effekt, ellers opstår der hurtigt krav om nye ændringer. Derfor er politikerne nødt til

at vide, om deres initiativer arbejder den rigtige vej. Det er vilkårene, og vi håber, at vi i den kommende evaluering vil se frafaldet begynde at falde, sagde Søren Hansen

Gulerod og pisk

Der er mange penge i spil, og fordelingen af en stor del af dem kommer til at afhænge af, hvilken effekt indsatsen har haft indtil nu.

- Erhvervsuddannelsesområdet står meget gunstigt, når pengene skal genforhandles, hvis vi kan vise, at noget af det virker. Sådan er systemets præmisser, forklarede Søren Hansen.

Det var guleroden i den ministerielle udmelding. Men der er en reel risiko for, at evalueringen ikke vil vise den fremgang, der er så hårdt brug for. I ministeriet følger man udviklingen gennem skolernes indberetninger,

og selv i de seneste tal fra januar 2009 mangler vi endnu at se en nævneværdig positiv effekt.

Frafaldet og de svage elever

Der er også andre emner på dagsordenen. Mange af dem har frafaldet fra uddannelserne som et mere eller mindre udtalt underpunkt. Det gælder den kommende egu-analyse, hvor det handler om at finde årsagerne til, at der endnu er så relativt få, der benytter sig af denne mulighed for at komme i gang med en uddannelse. Og det gælder en kommende revision af vejledningssystemet og gennemgangen af skolernes handlingsplaner.

Et af de centrale spørgsmål i den kommende tids debatter vil være, om skolerne har nok at byde på for de bogligt svage og dem med svære personlige vanskeligheder.

- Vores svar har hidtil været, at erhvervsuddannelserne rummer fantastisk mange muligheder for, at også de unge kan klare sig, sagde Søren Hansen og remsede op: trindelingen af uddannelserne, produktionsskolerne, ny mesterlære og praktikadgangsvejen.

- Der er en række ting, som ikke er foldet helt ud endnu. Det vil vi forsøge at få sat fokus på, lovede han.

Og så er der lige den evige diskussion om mangelen på praktikpladser og skolepraktikken. Der er ingen ændringer på vej foreløbig. Der skal skaffes ordinære praktikpladser nok, og skolepraktikken er kun til brug i yderste nødstilfælde, lød meldingen.

Plenum

Taberen blev en vinder

En førsteplads i en Young Enterprise-konkurrence blev vendepunktet i Omar Oueitis liv. Måske er det noget, som lærere og pædagoger kunne lære af.

Workshop 7

Omar var en irriterende elev. Mere til fis og ballade end til lektier og aktiv deltagelse i undervisningen. Han var sådan set kvik nok og kunne uden anstrengelser hive de små karakterer hjem, der skulle til for at klare sig igennem folkeskolen. Men så heller ikke mere. Egentlig ville han gerne på gymnasiet og have sig en uddannelse, men lærerne bedømte ham til at være totalt uegnet til at gå den boglige vej.

Heldigvis for Omar lykkedes det ham på trods af lærernes skepsis at komme på htx i Vejle. Og mon ikke også en del af underviserne på htx ville mene, at Omar hellere skulle se at finde noget andet at lave i stedet for blot at sidde bagest i klassen og fjante sammen med de andre umuliusser. Men en skønne dag skete der noget mærkeligt. Omar blev grebet. Han arbejdede som en hest og afleverede et fremragende projekt i kemi og biologi med perspektiveringer til økonomi, samfundsfag, miljø osv. En begejstret lærer indstillede Omar og hans projekt til en Young Enterprise-konkurrence, og så var sporet lagt. Omar vandt konkurrencen og fik topplaceringer i flere senere konkurrencer blandt andet i "Unge Forskere 2008". Nu læser han på universitetet og har sat sig som mål at få en nobelpris.

Anerkendelse og belønning

- Succesoplevelsen blev et vendepunkt i mit liv. Jeg opdagede, at jeg kunne.

Og jeg vidste, at jeg kunne gøre det igen, fortalte Omar Oueiti.

Hans historie var casen i workshoppen om konkurrencer som et element i uddannelserne, og han stod som det lyslevende bevis på, at konkurrencer faktisk kan bruges som lokkemad og inspiration for elever, som trænger til et spark bagi. Der ligger en anerkendelse og en stor belønning i at være med, som kan være den afgørende gnist, der tænder et ungt menneske. - Det var lærerens opbakning og tro på, at jeg kunne mere, der satte mig i gang. Det kan godt være, at der er nogle slemme drenge på skolerne, men alle har nogle positive sider, og det er dem, man skal fokusere på, hvis man vil hjælpe folk frem, sagde han.

Omar er succeshistorien, vinderen, der scorer oplevelserne ved at rejse til de internationale konkurrencer og blive fotograferet til bladene sammen med præsidenter, prinser og prinsesser. Det er forståeligt, at han mener at have profiteret af konkurrencen. Men spørgsmålet på workshoppen gik på, om den type succesoplevelser kan breddes ud, så også de svagere elever kan få noget ud af det.

Fysik-hygge-tur

Indtil videre ser det desværre ud til, at wow-effekten af konkurrencerne strander hos deltagerne uden at brede sig synderligt derfra. Det viser en

undersøgelse, som lektorerne Jens Aaslyng Dall og Anne-Grethe Madsen fra DEL, Professionshøjskolen Metropol har gennemført.

- Der mangler endnu en kobling mellem konkurrencerne og den daglige pædagogik. Der er en stor læringsværdi og megen energi i konkurrencesituationen, som det ville være godt at få med over i klasseværelserne, kunne Anne-Grethe Madsen fortælle.

Til gengæld viser det sig, at der er nogle fællestræk ved konkurrencedeltagernes oplevelser, som peger ud over konkurrencemomentet, og som lettere kan inddrages i den almindelige undervisning og omfatte de mindre konkurrenceorienterede elever.

- Det vigtigste element er måske den faglige identitet, man kan opbygge ved at fordybe sig i et projekt, og at man bliver anerkendt for at gide læse tykke bøger om svært stof i weekenden, nævnte Jens Aaslyng Dall.

En weekend-hygge-tur, hvor man fordyber sig i for eksempel fysik kan give en lignende tilfredsstillelse som konkurrencerne, mente han.

Reproduktiv eller innovative

Når der er så stor politisk interesse for at fremme konkurrenceelementet i uddannelserne, hænger det sammen med et ønske om at finde frem til de mest talentfulde, opfindsomme, idé-

rige og innovative talenter blandt de unge. Og mange konkurrencer har da også disse elementer med som en del af det, man bliver vurderet på. Men især i de konkurrencer, der retter sig mod håndværksuddannelserne, er det innovative element mere eller mindre fraværende.

- I bund og grund handler de om, hvem der er bedst til det samme, altså om hvem der har de fineste samlinger og de mest rette vinkler og sådan noget, mente en deltager fra Byggeriets Uddannelser. Han efterlyste nye konkurrencekoncepter, der i mindre grad favoriserer evnen til at reproducere og i stedet fremmer nyudvikling af metoder og processer. På den måde vil udviklingen af konkurrencerne kunne understøtte udviklingen af nye undervisningsformer og mål i uddannelserne, mente han.

Omar Oueiti, elev, htx, Vejle

Det er sejt at være buddy

Et frafald tæt på 100 procent blandt de etniske elever fik Odense Tekniske Skole til at satse på en buddy-mentor-ordning.

- Vi oplevede, at når vi forklarede de etniske elever noget, så gik de direkte hen på eksempelvis deres svejsekursus og gjorde det stik modsatte. Så fik vi fat i en elev, som vi gjorde bedre til sprog, og det virkede, forklarer Karsten Jensen fra Odense Tekniske Skole.

Det var startskuddet til, at skolen søgte penge, så man i 2007 kunne starte en buddy-mentor-ordning på skolens grundforløb. Formålet er at skabe et godt studiemiljø, at få buddierne til at videregive deres gode erfaringer, at få nye elever til at føle sig velkomne samt at mindske frafaldet.

- Det sidste er det altoverskyggende, og det virker, siger Karsten Jensen.

Rollemodeller med overskud

Ordningen går ud på, at man finder et antal buddier, som er elever med faglige og personlige kvaliteter, der gør, at de kan fungere som forbilleder for de svagere elever, som kaldes mentees. Før udvælgelsen gennemgår de oplagte mentoremner en kompeten-

cevurdering for at klarlægge, om de besidder disse kvaliteter.

- Det skal være elever med overskud, som selv påtager sig opgaven. Det nytter ikke, at vi pålægger dem at være buddier, siger Karsten Jensen.

Buddierne får derefter fire kurser om året, som skal holde dem til ilden og samtidig klæde dem på til opgaven. Det gøres blandt andet klart for buddierne, hvad de skal holde sig fra. De må for eksempel aldrig låne deres mentee penge, ligesom de ikke må påtage sig mentee'ernes sociale problemer. - Buddiernes vigtigste opgave er at vedligeholde kontakten til mentee'erne. Det vil sige at sende en sms, hvis de ikke kan komme op om morgenen, og hjælpe dem med faglige opgaver som for eksempel teknisk tegning, siger Anette Carlsen, der sammen med Karsten Jensen er tovholder på projektet.

Derudover hjælper buddierne deres mentees i timerne, hvilket er med til at aflaste lærerne.

Karsten Jensen, Odense Tekniske Skole

Hold om, hold af, hold med

På erhvervsskoler over hele landet arbejder ildsjæle benhårdt og koncentreret med at hjælpe de svageste elever.

- Pas nu på, at du ikke brænder dit lys i begge ender.

Kommentaren fra salen får tydeligvis blodet til at rulle lidt raskere i årene hos Ane Knudsen fra Skive Handelsgymnasium. Hun har netop fortalt om, hvordan hun dag efter dag støtter op om sine elever, når de har problemer, ikke kan komme op om morgenen eller er bagud med lektierne. Det er tydeligvis ikke første gang, hun får kommentaren, og den irriterer hende.

- Jeg har gode kolleger, der bakker mig op. Men jeg har nogle gange på fornemmelsen, at dem, der siger sådan, netop er dem, der ikke selv vil gå ind i arbejdet på den måde, jeg gør,

kommenterer Ane Knudsen efter oplægget.

Elever fylder 18 timer i døgnet

Her forklarede hun om sine erfaringer efter syv år, hvor hun har været mentor og faglærer på Skive Handelsgymnasium. En skole, hvor 15 procent af eleverne har haft en normal opvækst. Resten – altså 85 procent – har en baggrund med misbrug i hjemmet, ADHD, cutting... you name it. Opgaven har ikke været let, og i mange situationer føler Ane Knudsen, at der mangler opbakning fra andre dele af samfundet. Det vil i langt de fleste tilfælde sige kommunen.

- Jeg har oplevet at ringe til kommu-

T-shirts giver status

I begyndelsen var de to lærere bekymrede for, hvordan mentee'erne ville reagere, når de fik tildelt en buddy. Men det er faktisk gået over al forventning.

- Mentee'erne synes slet ikke, det er pinligt. Det havde vi ellers troet. Derudover er der sket det, at det er gået hen og blevet sejt at være buddy. Vi har fået trykt nogle T-shirts, som de går rundt i, og det har været med til at gøre ordningen synlig, forklarer Anette Carlsen.

Det gælder eksempelvis en elev, der havde haft en dårlig tid i folkeskolen, men som blomstrede op, da han kom på teknisk skole.

- Han var blevet stemplet som uduelig i folkeskolen, men var god på teknisk skole. Ham opfordrede vi til at blive buddy, og det fik ham til at vokse med en halv meter, husker Anette Carlsen.

Fortsætter to år mere

I dag er buddy-ordningen en så vigtig del af elevernes hverdag, at flere

af dem inddrager arbejdet som buddy som en kompetence, når de skriver ansøgninger til praktikpladser.

- Det fik en mester til at ringe til os for at høre, hvad det var for noget. Faktisk endte det med, at eleven fik praktikpladsen, fordi mester vurderede, at en person, der var buddy, også må være en seriøs person i sit arbejde.

Næste skridt er at udbrede ordningen til resten af skolen. Det indebærer en del arbejde med at kortlægge, hvilken form modellen skal have på de enkelte afdelinger.

- Vi skal ikke gøre det samme alle steder. En smed reagerer måske anderledes end en elev på grunduddannelsen, siger Karsten Jensen, der samtidig kan glæde sig over, at projektet har modtaget midler, så det kan fortsætte to år mere.

Workshop 4

Sundt at flytte fokus

Benzinen – eller i Ane Knudsens tilfælde er det måske mere på sin plads at tale om raketbrændstoffet – der driver værket, er lysten til at gøre en forskel. Til at ændre hverdagen og fremtiden for de unge, der i så mange tilfælde har fået en rigtig dårlig start.

- Vi skal flytte fokus fra, at de er problembørn, til at de er børn med problemer. Vi bliver nødt til at sige til os selv, at vi har de elever, vi har, og dem skal vi lære at holde af. Så på min skole har vi bestemt os for, at vi godt kan lide dem, uanset hvor åndssvagt de opfører sig, siger Ane Knudsen på en måde, der overbeviser tilhørerne om, at hun mener det.

Goddag mand, økseskaft

Workshop 2

Der er et gab mellem de fine teorier bag kravene om kompetencemål m.m. og den barske virkelighed i undervisernes dagligdag.

Der er nu opstillet mål for, hvilke kompetencer eleverne skal opnå for at kunne gå fra grundforløb til hovedforløb, på stort set alle erhvervsuddannelser. Og der er ligeledes opstillet mål for, hvilke kompetencer eleverne skal have opnået, når de har gennemført uddannelsen. Nu mangler der bare at få målkravene omsat til praktisk undervisning. Men det ser imidlertid ud til at være en hel del sværere, end det er på papiret.

I workshop 2 var det meningen, at deltagerne skulle udveksle erfaringer om og gode ideer til, hvordan man gør det på en smart måde. Men tilsyneladende er meget af den dybere mening med at overgå til kompetencemål gået tabt i oversættelsen til den praktiske virkelighed – så meget endda, at det ligefrem virker meningsløst at bruge tid på at formulere konkrete undervisningsmål for hvert enkelt kompetencemål. Derfor endte erfaringsudvekslingen med at være en diskussion om de problemer, der er med kompetencemålene.

Kritiske handelsskoler

Første kritikpunkt handlede om, at den indledende vurdering af elevernes kompetencer ved starten af grundforløbet i realiteten er umulig at gennemføre. Problemet førtes især frem af deltagere fra handelsskolerne, hvor grundforløbene allerede tidligt retter sig ind mod specialiseringen på hovedforløbet. Det gør det umuligt at afgøre, hvilke kompetencer man reelt skal vurdere på, blev der sagt.

Det kan diskuteres længe, om grundforløbet reelt er blevet den brede indgang til de merkantile erhvervsuddannelser, som det var hensigten. Og det skete også. Men tilbage står et indtryk af et gab mellem de fine intentioner og mulighederne for at implementere dem i praksis. Dertil kommer en tydelig frustration over den mængde af tid, som det forventes, at lærere og skoleledere skal bruge på at diskutere

Jeppe Egendal, Undervisningsministeriet

og udvikle undervisningsmålene og efterfølgende beskrive dem i detaljer. En handelsskoleleder sagde direkte, at hun ville sige nej, hvis lærerne på hendes skole ville bruge tid på at redigere beskrivelserne i forhold til den evigt skiftende virkelighed. Det er der simpelthen ikke tid til.

- Realistisk set går der halvandet til to år imellem, at vi har fat i det her. Dermed er ikke sagt, at der ikke sker noget. Tværtimod kan det være lidt træls at skulle standse op for at lave en beskrivelse af det arbejde, der sker. Vi ved godt, hvad vi gør, og vores elever læser ikke sådan noget, sagde hun.

Et af problemerne med de mange krav til kompetence- og undervisningsmål er, ifølge skolelederen, at udviklingen faktisk går så hurtigt, at dokumentationen i mange tilfælde er forældet allerede inden, den er skrevet færdig.

Hvad vil man vide?

En SOSU-skole-leder bakkede handelsskolelederen op og opfordrede ministeriet til at være lidt forsigtig med at stille for store krav til den skriftlige dokumentation af undervisningsmålene, hvis det ellers er kvalitet, man ønsker.

- Vi vil gerne lave den dokumentation, der skal til. Men vi vil også gerne lave det i den kvalitet, der skal til. Vi skal undgå, at lærerne tvinges til at lave strudsebevægelsen, stikker hovedet i jorden og finder de planer frem, som de er vant til at undervise efter. Så bliver det det, vi holder fast i.

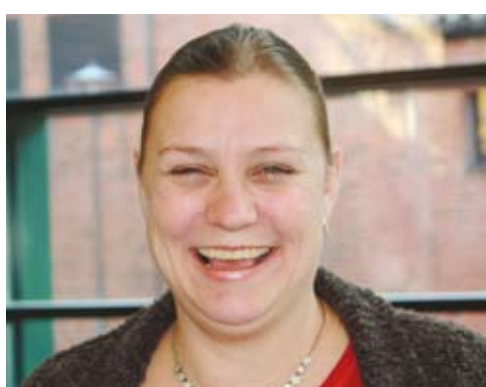
Han anerkendte, at politikere og embedsmænd har behov for at vide, hvad der foregår. Men det har taget overhånd, mente han:

- Man kan spørge til, hvad det er for nogle hovedlinjer, som politikerne

har brug for at læse. Der er så mange nuancer, der skal med, at de overordnede budskaber drukner. Jeg er meget enig i, at man kunne bruge tiden bedre.

Det synspunkt mødte bred opbakning. Beskrivelser kan være gode som styringsværktøjer og udgangspunkter for diskussioner på en pædagogisk dag. Men man er også nødt til at lægge det på hylden, når først klaveret spiller, når klokken ringer til time, fordi der jo også er så mange andre ting, man skal nå.

Jeg har primært networket en hel masse. Jeg har mest koncentreret mig om vores stand, og der har simpelthen været så meget knald på, og vi har fået rigtig mange positive tilbagemeldinger. Vi har næsten været for få herovre. Ud over networking har vi også fået meget ud af at udveksle ideer med folk, så det har alt i alt været en rigtig positiv oplevelse.

Lise Hobbs, virksomhedskonsulent, CPH WEST

Det har været en rigtig spændende konference, med masser af gode oplæg. Men jeg har desværre ikke hørt det hele. Det har været inspirerende at høre de meget gode elevhistorier, der var i forbindelse med nogle af de workshopper, jeg var i. Eksempelvis om iværksætterlinjen på Niels Brock. Det er noget, jeg tror, jeg kan bruge i min egen undervisning.

Jane Olesen, DEL, Metropol

Nye tanker skal fremme integrationen

Workshop 17

Forældrementorer, bedstemorordninger og kompetencebaseret undervisning. Der er inspiration at hente i verden omkring os, når det gælder integration.

Problemet med flygtninge og indvandreres frafald fra erhvervsuddannelserne er stort både i Danmark og i resten af Europa. EU har som mål at nedbringe frafaldet fra de nuværende 19 procent til kun 10 procent. Nu har to konsulenter fra DEL, Professionshøjskolen Metropol indsamlet gode erfaringer fra integrationsprojekter rundt om i Europa, for at se hvad vi danskere kan lære af andre. De fandt flere indsatsområder, som er vigtige – nemlig kompetencebaseret undervisning, mentorer og undervisning på modersmålet. Men de fandt også ud af, at vi i Danmark – sammenlignet med andre lande – faktisk er ret gode til at få fat i unge af anden etnisk oprindelse end dansk.

- Det er jo ikke sådan, at vi kan gå ud i Europa og finde alle mulige innovative ting. Det er faktisk omvendt. Vi er ret gode til integration i Danmark, fortæller Rasmus Frimodt, som rejste rundt sammen med kollegaen Jørgen Ole Larsen.

Men selv om vi er dygtige til integration af flygtninge og indvandrere på erhvervsuddannelserne, er der alligevel en del gode eksempler til efterlevelse at hente i udlandet, fortæller de to konsulenter.

Omvendt rækkefølge

I Holland har man for eksempel arbejdet meget med kompetencebaseret

undervisning, altså først at finde ud af de unges behov for læring og så tilrettelægge undervisningen efter det. Man starter med at få de unge ud i en virksomhed og ser, hvad de har behov for at lære. Først derefter lægger man rammerne for, hvordan uddannelsen skal forløbe. Det er jo i omvendt rækkefølge af, hvad vi gør i Danmark, og det har givet gode fastholdelsesresultater i Holland.

I England har man indført mentorer til de unge flygtninge og indvandreres forældre, så forældrene kan blive inddraget mere i de unges uddannelse og på den måde hjælpe og støtte deres børn. Det kan nemlig være et problem for de unge med anden etnisk baggrund at få forældrene til at acceptere deres uddannelsesvalg. For eksempel er det i den arabiske kultur lavstatus at have et udendørs job.

Englænderne er også dygtige til at bruge den kulturelle diversitet aktivt ved for eksempel at tage forældre og bedsteforældre ind i undervisningen. - Det mindsker fremmedgørelsen af eleverne og gør igen noget positivt for fastholdelsen af dem, fortæller Jørgen Ole Larsen.

Uddannede mentorer

De to konsulenter er også stødt på en del forskellige mentoruddannelser, som de var meget begejstrede for.

- I Danmark forventer vi bare, at folk kan være mentorer. Vi lægger for lidt vægt på at uddanne dem. Men det er altså noget helt andet end at være lærer, fordi det også kræver den personlige interaktivitet. Det har de forstået i mange andre lande, siger Jørgen Ole Larsen.

De fleste mentoruddannelser i Europa varer to til fem dage, og uddannelsen giver mentorerne en bedre baggrund for at gå ind og være mentor for eleven som et helt menneske og ikke kun i skolesammenhæng. I England er mentorer da heller ikke nødvendigvis tilknyttet en skole, men kommer udefra og er med eleven gennem både skole- og praktikforløbet.

Sprog og følelser

Også sprogbarrierer bliver håndteret meget forskelligt rundt om i Europa, og det er ifølge Rasmus Frimodt et helt essentielt område.

- Det er vigtigt, at eleven kan udtrykke sine følelser på et sprog. Vi oplever ofte at sidde med nogle elever, som ikke kan udtrykke deres følelser, og så agerer de ofte meget uhensigtsmæssigt i undervisningssituationen.

De to konsulenter mener, at det er meget uheldigt, at der i Danmark ikke bliver gjort flere forsøg med at undervise på modersmålet.

- I Sverige viste en undersøgelse, at

elever med modersmålsundervisning får markant højere karakterer. Den slags bør vi se seriøst på i Danmark, mener Jørgen Ole Larsen.

En anden og mere generel erfaring er, at de lande, som giver bedre støtte til de lærere, som har tosprogede elever og unge, som kommer fra en anden kultur, klarer integrationen og fastholdelsen af de unge bedre.

I Danmark står lærerne ofte helt alene med de her problemer, og det kan være hårdt og frustrerende, siger Rasmus Frimodt og efterlyser flere tolærerordninger og netværk lærerne imellem, så de kan få støtte og inspiration.

Der sker et stort arbejde på EU-niveau for at få styrket uddannelsesindsatsen i forhold til integration. Der er beskrevet nogle klare målsætninger, og indsatser, som den Rasmus Frimodt og Jørgen Ole Larsen har gjort, bliver fulgt op. Blandt andet kommer der meget snart en gigantisk integrationsportal, som samler alle eksempler på gode projekter rundt om i Europa. Her vil undervisere og vejledere i hele Europa kunne finde inspiration, selv kunne lægge gode cases ud og kommunikere med hinanden på tværs af grænser.

- Det er et rigtig godt skridt på vejen, siger Jørgen Ole Larsen.

Fra vekselluddannelse til udvekslingsuddannelse

Workshop 3

Forholdet mellem uddannelsessteder og virksomheder, der tager imod elever, har alle dage været en lidt underlig størrelse. Forventningerne er ikke altid de samme, og eleverne ender nogle gange med at blive trukket i forskellige retninger. I denne workshop gav en vokselev og en oplærer fra bygningsmalerbranchen deres konkrete bud på bedre sammenhæng mellem skole og praktik.

- Situationen er velkendt, og problemstillingen har været der fra starten. Jeg kender virkelig ikke særlig mange eksempler på, at samarbejdet mellem skole og praktikplads foregår gnidningsfrit, fortæller Morten Piil Hansen, konsulent ved VIA Erhvervsuddannelser.

Han er en af de tre idémænd bag projektet "Fra vekselluddannelse til udvekslingsuddannelse" og har selv brugt meget energi på at analysere forholdet mellem virksomheder og skoler. Ideen opstod, fordi han og to kolleger syntes, at der var for mange steder, hvor virksomheder og skoler gik fejl af hinanden. Derfor forsøgte de at finde årsagen til problemerne.

Find den enkeltes styrker

Skæve forventninger mellem oplærere og lærere på uddannelserne er blandt de væsentligste grunde til, at samarbejdet mellem skoler og oplærere kan ende i misforståelser. Derudover har Morten Piil Hansen også ofte oplevet, at uddannelsesforløb ikke altid er tilrettelagt efter faktiske muligheder og styrker hos henholdsvis virksomhed

og uddannelsessted. I det hele taget mener de tre idéfolk, at der er behov for at skabe et stærkere afhængighedsforhold mellem de to parter til fordel for eleverne.

- Det handler jo først og fremmest om kommunikation. Et stort skridt på vejen er helt sikkert, at skoler og virksomheder skal blive bedre til at tale sammen. Men det kan jo engang imellem være sværere end som så, forklarer Morten Piil Hansen.

Projektet, der primært skal gavne eleverne, er nu i en fase, hvor det potentielt kan nå cirka 100 elever. Forsøgsprojektet finder sted i Region Midtjylland og er i første omgang blevet realiseret, fordi regionen kunne skyde lidt over 1,4 millioner kroner i formålet.

Fleksibilitet en god start

Ifølge Morten Piil Hansen skal både skoler og virksomheder udvise nyfunden fleksibilitet i samarbejdet om at uddanne gode medarbejdere. Skolerne skal måske være bedre til at sikre, at de ikke sætter eleverne til at lære noget, som de laver til hverdag ude i

virksomhederne. Omvendt er mange mestre for lidt engagerede i uddannelsen og tænker ofte på eleverne som billig arbejdskraft.

- Vi fuldspartler jo vægge næsten hver dag ude på arbejdspladserne. Derfor giver det ikke meget mening, at vi så laver det samme, når vi er tilbage på skolen. Måske kunne man fokusere lidt på at lære os noget nyt, som der ikke er tid til på en travl arbejdsplads, fortæller Lene Tophus, som er vokselev hos Malerfirmaet Frede Korsgaard i Hurup.

Projekter på tværs

Morten Piil Hansen mener, at en af vejene mod bedre samarbejde kan være at etablere "Projekter på tværs". Det vil sige projekter, hvor eleven samarbejder med både uddannelsessted og arbejdsplads. Det er også et af de punkter, som konsulentgruppen bag projektet har modtaget rigtig god feedback på.

Hos malerfirmaet i Hurup er Lene Tophus og hendes oplærer Ane Højen enige om, at de gerne ville have mulighed for, at Lene kan bruge tiden på

skolen til at lave konkrete ting, som hun senere kan vise frem, når hun skal sælge sig selv eller sin virksomhed. Især mener de, at de traditionelle håndværk og teknikker skal holdes i live under uddannelsen.

- Man kunne jo bruge tiden på noget, som for eksempel marmorering, eller noget, som der ellers ikke er tid til, men som er godt at kunne, hvis man i fremtiden skal kunne nogle udføre særlige ting for sine kunder, fortæller Lene Tophus.

Et holdningspræget tema

Morten Piil Hansen har selv arbejdet med forholdet mellem uddannelsessteder og oplærere i 20 år. Han oplever det som et område, der er stærke holdninger til i alle lejre, hvilket også tydeligt skinnede igennem i workshopen.

- Det er et område, som alle har en holdning til, og som jo også berører rigtig mange folk. Men det er også en af de ting, som gør, at det er et spændende felt at arbejde i, fortæller Morten Piil Hansen afslutningsvist.

Lene Tophus

Ane Højen

Roll On Roll Off

Café

Titlen lader måske tankerne flyve hen til Karate Kids klassiske Wax on Wax off, men udtrykket stammer ikke fra filmens verden. Det kommer fra transportbranchen, hvor det betegner en bestemt type lastning og losning af skibe. Nu er det navnet på et nyt integrationsprojekt.

Roll On Roll Off, som i daglig tale bliver kaldt RORO, skal fremme integrationen på uddannelserne ved hjælp af erfaringsudveksling og videregivelse af best practice på erhvervsskoler, ungdomsskoler og UU-centre.

På FoU-konferencen kunne folkene bag RORO-projektet præsentere et katalog, som indeholder 30 succesprojekter og aktiviteter, der alle har haft en positiv effekt i arbejdet med flersprogede elever. Projekterne stammer fra 2008 og er primært gennemført af skoler. En del stammer også fra forskellige organisationer, der lægger op til konkret samarbejde med andre spillere på området.

- Det handler om, at vi på en uformel måde får delt

de vigtige erfaringer, der er høstet på området, fortæller Lise Hobbs, CPH WEST fra den velbesøgte café på konferencen.

RORO fungerer på den måde, at projektsekretariatet indsamler de bedste erfaringer med integration fra skoler landet over. De projekter, der viser sig at have den største positive effekt, bliver præsenteret i RORO-kataloget, hvorefter andre skoler, virksomheder, foreninger med flere kan få de folk, der har gjort sig de konkrete erfaringer, ud på besøg. Skoler med flere, der har valgt at dele deres erfaringer med andre gennem RORO, kan selv få lov til at rekvirere et antal projektpresentationer fra andre skoler eller organisationer. Så på den måde er der solidaritet.

Der kan også søges om økonomisk støtte – dog i begrænset omfang.

På konferencen var RORO's stand noget af et tilbedsstykke, hvilket medarbejderne kun kunne være tilfredse med.

- Der var simpelthen så mange mennesker, der ville snakke og høre mere. Det var næsten lige før, at vi var underbemandede, fortæller Lise Hobbs efter konferencen.

Læs mere om RORO på EMU: <http://www.emu.dk/erhverv/flygtningeogindvandrerer/videndeling/index.html#indhold3>

Kombinationsforløb med startproblemer

Workshop 1

To forsøg på at lave gode kombinationsforløb i samarbejde mellem skolerne viser, at det er svært at tiltrække elever, og at økonomien for forløbene er vanskelig.

Tøger Kyvsgaard, Københavns Tekniske Skole

- Vores idé var at skabe kvalificerede bud på kombinationsforløb til eleverne, så de ikke tilfældigt valgte, hvad der nu lige var muligt, når de stod og skulle på erhvervsskole, siger udviklingschef Tøger Kyvsgaard fra Københavns Tekniske Skole. Og ideen er der ikke noget galt med – tværtimod.

Efter en lovændring, som betyder, at alle produktionsskoleelever i forløb på længere end tre måneder skal have et meritgivende kombinationsforløb, står mange skoler over for den udfordring, det er, at stykke gode og brugbare kombinationsforløb sammen.

Københavns Tekniske Skole fik den idé at organisere et samarbejde mel-

lem fem produktionsskoler og fem erhvervsskoler, hvor de med UU som observatør og sparringspartner skulle sammensætte kvalificerede kombinationsforløb.

- Vi lavede et udviklings- og informationsnetværk. Lærere fra alle skolerne satte sig sammen og udviklede kombinationsforløb, som var gennemtænkte og kvalificerede. Vi lavede 8-10 forløb i alt, fortæller Tøger Kyvsgaard.

Alt for få elever

Forløbene varede toenhalf uge og blev udbudt til i alt 300 produktionsskoleelever. Men kun 33 elever påbegyndte de første forløb, som blev udbudt i november 2007. Næste gang, et halvt år senere, startede 31 elever. I alt gen-

nemførte tre-fem elever. Det lave antal skuffede, men havde sine forklaringer. Blandt andet i skolernes syn på eleverne.

- Produktionsskolerne mente ikke, at eleverne var klar til at starte på erhvervsskolerne. De mente, at eleverne skulle have en vis parathed først, forklarer Tøger Kyvsgaard og fortsætter: - Og erhvervsskolerne, på den anden side, mente, at alle som en selvfølge skulle ud i kombinationsforløb. De tænkte ikke i parathed, men mente, at naturligvis skulle de da af sted.

En anden faktor var, at elevmassen var for lille, og at de i første omgang satsede en del på kollektive kombinationsforløb.

Derfor er projektet nu udvidet til 24 skoler, som samarbejder, og de individuelle forløb skal fylde mere, så eleven får et mere målrettet forløb.

Økonomien er absurd

Og så var det økonomiske aspekt også et problem for de 10 samarbejdende skoler. Skolerne kunne ikke få det til at hænge sammen økonomisk med den aftale, der var, erhvervsskolerne og produktionsskolerne imellem.

- Vi har nu søgt penge igen, men har fået nej til FoU-midler. Men Regionsrådet er positivt, så vi håber på igen at kunne komme med bud på at få løst meritproblemet, siger Tøger Kyvsgaard.

Det økonomiske var også et problem

for CPH WEST, da de gennemførte et lignende forsøg med kombinationsforløb, dog i mindre målestok. Skolen etablerede en styregruppe med lærere og vejledere, som skulle tænke i kvalificerede og individuelle forløb til eleverne.

- Det vigtige var at få dem til at sætte sig sammen, så de lærte af hinanden, og så de kendte målgruppen for kombinationsforløbene bedre, siger Michael Jensen fra CPH WEST.

Som udgangspunkt regnede CPH West det for en investering, når de tog imod elever på kombinationsforløb fra andre skoler. Det skete ud fra den forhåbning, at pengene vel kommer ind igen, når eleverne senere melder sig ind på CPH West. Men på et tidspunkt måtte de indse, at økonomien slet ikke hang sammen.

- Generelt set er økonomien helt absurd. Vi kan ikke henlægge vores grundforløb til en produktionsskole uden at få store udgifter. Det er simpelthen billigere at melde vores elever ud og så melde dem ind på en produktionsskole. Det forstår jeg ikke; der må da kunne laves om i de ordninger, mener Michael Jensen.

Og så er der endnu en sten på vejen, som både Københavns Tekniske Skole og CPH WEST mener, ministeriet burde fjerne.

- Det er besværligt og uforståeligt, at man ikke må gøre det her på uddannelser med adgangsbegrænsning, understregede Michael Jensen.

“Min storebror bliver direktøren, jeg er bedst til at arbejde”

Workshop 1

På Egå Produktionshøjskole har lærerne fast fokus på fastholdelse og på et godt miljø. For Fouad har det i den grad virket.

Han er ung, fantastisk dygtig med sine hænder, og snart skal han have sit eget værksted. Fouad Jihad Karroum er et godt eksempel på, hvordan man løser problemet med praktikpladser. Han har gået på Egå Produktionshøjskole, hvor hans lærer Eric Rafman har gjort sit til at holde ham til ilden.

- Vi har meget fokus på fastholdelse. Hver morgen holder vi morgenmøde og deler opgaver ud og skriver det på tavlen, så ved alle, hvad de skal lave den dag, og ingen går og dalrer rundt, fortæller Eric Rafman, som er uddannet mekaniker og socialpædagog. På hans værksted er der 10 elever, som arbejder med

at reparere cykler og biler og med at lave gokarts. Han er tydeligt stolt af sin tidligere elev Fouad og hans planer for fremtiden.

- Jeg går på egu som smed lige nu, og jeg vil starte mit eget værksted, når jeg er færdig på egu om et år, fortæller Fouad glad.

Hans tidligere lærer indskyder hurtigt:

- Ja, han har allerede skrevet kontrakt på lokalet.

Produktionshøjskolen har været et rigtig godt alternativ til praktikplads for Fouad. Hans forløb består

af halvdet års arbejde og 20 ugers skole.

- Og hvis jeg selv skulle vælge, ville jeg vælge produktionsskolen hele tiden. Der oplever man mange flere forskellige ting. På egu går man rundt på et almindeligt værksted og skal lave det samme og det samme, siger han.

På spørgsmålet, om han er blevet undervist i momsregnskab og budget, svarer Fouad:

- Altså, jeg deler værkstedet med min storebror, og han bliver direktøren. Jeg er bedst til at arbejde.

Spørg ministeriet

Café

Frafaldstruede elever og det nye grundforløbsprojekt var de helt store samtaleemner, da ministeriet bød indenfor i sin spørge-café.

Det var spørgsmål om stort set alle dagligdags problemer, fra stort til småt, som mødte fagkonsulenterne, da ministeriets café "Spørg ministeriet - spørg fagkonsulenten" tog imod på konferencen.

- Der er mange helt dagligdags ting om fag og indhold, som undervisere kommer og godt vil tale om. Mange undervisere, måske især de unge, har et naturligt behov for at tale med og spørge andre. Men ofte er de for eksempel den eneste underviser i deres fag på skolen, og så kan de føle sig lidt alene. I sådanne tilfælde er det rart med en snak ansigt til ansigt på en konference som denne, fortæller Allan Rishøj, som er fagkonsulent i Undervisningsministeriet.

Samarbejde mod frafald

- Et spørgsmål gik på, hvordan det kan være rigtigt, at man kan have en

frafaldstruet elev, og så når man ringer til UU-centret, så får man at vide, at de ikke kan gøre noget, så længe eleven stadig er på skolen. Det er der mange lærere og vejledere på skolerne, som er temmelig frustrerede over, fortæller fagkonsulent Jens Norlyk.

I det hele taget har Jens Norlyk svaret på mange spørgsmål og kommentarer til samarbejdet mellem vejlederne i UU og skolerne. Et samarbejde, som ifølge mange lærere ikke fungerer efter hensigten.

- Jeg svarede, at samarbejde er noget, der skal etableres og foregå lokalt og regionalt. Heldigvis er det noget, der er meget optagede af på skolerne, siger Jens Norlyk.

Grundforløbsprojektet volder problemer

Der var også mange, som spurgte

om det nyligt indførte grundforløbsprojekt, hvor eleverne skal afslutte grundforløbet med et projekt for at styrke fagligheden. Mange har svært ved at finde ud af ændringerne, og en del har slet ikke opdaget, at der er sket nogle ændringer overhovedet.

Fagkonsulent Johnny Kristensen mener, at det er naturligt, at folk lige skal vænne sig til den nye form.

- Tidligere var der nogle meget blødt formulerede kompetencemål. Nu er der 19 specifikke kompetencemål, som oven i købet skal dokumenteres. Det skal vi arbejde på at få bredt ud, så skolerne forstår, at der er sket ændringer, fortæller han.

Undervisningsministeriet samler det næste års tid erfaringer med grundforløbsprojektet fra forskellige erhvervsskoler for at finde eventuelle

barrierer og problemer. Erfaringerne vil blive stillet til rådighed for samtlige skoler.

- Vi afholder nogle seminarer med lærerne, hvor vi skal arbejde med hele grundforløbsprocessen og samle gode erfaringer og input på den måde, siger Johnny Kristensen.

Formålet er også at få et ens udgangspunkt, så man ikke er famlende efter niveau og omfang samt krav at bedømme efter.

- Det bliver alt sammen offentliggjort på EMU.dk til juni, så håber vi, at alle bliver meget klogere.

Fastholdelseskaravanen

er etableret i et samarbejde mellem Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration og Undervisningsministeriet for at skærpe opmærksomheden på fastholdelse af unge af anden etnisk oprindelse end dansk.

Karavanen har især fokus på erhvervsuddannelserne og produktionsskolerne samt på de relationer, der vedrører disse uddannelser og forløb.

EU's socialfond og satspuljen har tilsammen lagt 71 millioner kroner i projektet, som løber indtil udgangen af 2012.

Fremtiden bygger vi sammen

Plenum

Der skal gøres noget særligt for at få unge med anden etnisk baggrund end dansk til at uddanne sig. Fastholdelseskaravanen skal lære os hvad.

- Der bliver flere og flere unge med anden etnisk baggrund end dansk. Så løser vi opgaven godt nu, vil det også gå godt i fremtiden. Men hvis opgaven løses mindre godt, vil det blive vanskeligere og vanskeligere. Så det er vigtigt at få opgaven håndteret nu og her.

Det var indledningen, da projektleder Preben Holm på ti minutter skulle gøre rede for Fastholdelseskaravanens opgave og arbejde. Opgaven drejer sig naturligvis om at få flere af de nævnte unge i gang med at uddanne sig og ikke mindst at fastholde dem i uddannelsen. Det er en stor opgave, erkendte Preben Holm. Men den kan sagtens

løses, hvis man ser mulighederne. De grundlæggende forudsætninger er i hvert fald til stede.

- Jeg er overbevist om, at disse elever gerne vil have en uddannelse. Og at skolerne lige så gerne vil give dem den. Og lærerne vil give dem den bedst mulige undervisning, fortsatte Preben Holm i vildt overraskende stil med multimedieshow, filmklip, lyd-filer og det hele.

Han tvang nærmest tilhørerne til at høre efter, selv om konferencens dagsorden ellers var ved at rinde ud.

Forståelse og accept

Nøglen til succes er ifølge Preben

Holm, at man kigger efter muligheder og interesserer sig for, hvilke ressourcer der er til stede, og som kan udnyttes positivt. Det enkle budskab er følgende:

- For eleven gælder det om at blive hørt, forstået og accepteret. Og det er jo i virkeligheden også det, lærerne har brug for, mente Preben Holm og fortsatte sit show med videoklip af nogle unges egne forslag til, hvad der kan gøres.

Et konkret forslag gik på, at skolen ansætter rollemodeller, der kan følge undervisningen fra sidelinjen og tage en snak med nogle af de elever, der har brug for det. Men ellers var de

gennemgående stikord forståelse og accept.

- Det, som efterspørges her, kan jeg ikke forestille mig, at I ikke kan levere, kommenterede Preben Holm og fortsatte:

- Tiden råber på hurtige resultater. Det kræver nye handlinger. Det nytter ikke at gøre det samme, som vi gjorde i går. Vi skal finde nye måder at agere på, så vi kan bygge fremtiden sammen. Resultaterne vil helt sikkert kunne måles på bundlinjen, opmuntrede Preben Holm.

Et remtræk for erhvervsuddannelserne

Der blev trukket streger helt tilbage til Grundtvig, da rektor for Professionshøjskolen Metropol, Stefan Hermann, gik på scenen for at ridse de nye fremstød for skolen op.

- Remtræk til praksis er afgørende for fornyelsen af vores virke, begyndte Stefan Hermann og fortsatte med at fremlægge dele af den strategi, der i 2015 skal have gjort Professionshøjskolen Metropol til en afgørende partner for udviklingen af velfærdssamfundet og en stærk uddannelsesaktør på det erhvervsrettede område.

Det mest markante tiltag på listen er oprettelsen af Nationalt Center for Erhvervspædagogik (NCE) under Metropol. Centeret skal varetage en række opgaver, der indtil nu har været varetaget af Danmarks Erhvervspædagogiske Læreruddannelse. Ifølge Stefan Hermann skal NCE blive verdens bedste sted til at skabe sammenhæng mellem forskning, udvikling, uddannelse og praksis.

- Vi skal styrke lærernes faglige og pædagogiske kompetencer ved at skabe attraktive pædagogiske miljøer, hvor vi også kan tænke i nye undervisningsformer, der sammenkæder almen og erhvervsfaglig uddannelse,

forklarede Stefan Hermann, som inden den 1. maj i år skal have fundet en leder til det nye center.

NCE skal være videnscenter

Visionerne for det nye center er mange. Og det er en kæmpe opgave, der venter den kommende leder for et center, der ønsker at sikre en fortsat landsdækkende og koncentreret indsats på det erhvervspædagogiske område.

- NCE skal være et videnscenter, der selvfølgelig skal skabe uddannelse og kompetenceudvikling, men det skal også gerne blive en stærk international samarbejdspartner, som kan profilere vores kompetencer uden for Danmarks grænser, fortæller Stefan Hermann.

Han understreger, hvor vigtigt det er, at NCE kan og vil skabe nyttige forbindelser til gavn for forskningen og for eleverne.

Det nye center skal samtidig også være

med til at udbygge samarbejdet med erhvervsskolerne og formidle praksis mellem de aktører, der har brug for det.

- Det er helt afgørende, at vi lykkes med både at styrke kontakten til forskningen og samtidig blive en endnu mere udadvendt aktør, der jævnligt planter fødderne midt i praksis på skolerne for erhvervsrettet uddannelse, siger Steffen Hermann.

Flersporet motorvej

Ambitionen med NCE betyder ikke nødvendigvis, at det skal være et akademisk sted. Ifølge Stefan Hermann skal der være en sammenhæng mellem centeret og det eksisterende uddannelsessystem, men for ham er kvalitet ikke altid ensbetydende med, at noget nødvendigvis er akademisk.

- NCE vil gerne være en flersporet motorvej for udvikling, forskning, uddannelse og praksis, forklarer Stefan Hermann, der heller ikke mener, at al forskning nødvendigvis er akademisk.

- Det nye i NCE er ikke alene en prioritering af samarbejde med forskningsaktører, men i lige så høj grad at vi reber sejlene i forhold til erhvervsskolerne og de problemstillinger, de arbejder med, siger han.

Den didaktiske trekant er stadig kernen

Selv om NEC skal have en stærk international profil og på mange måder skal være et nyskabende sted, er det vigtigt aldrig at tabe fokus på det, som driver både elever og lærere. Eleverne skal i sidste ende have en god og solid uddannelse og almindelig dannelse.

- Eleverne skal have en stærk faglig identitet. Faget, stoffet, færdighederne og dannelse skal være i fokus, og vi må aldrig glemme, at det fra først til sidst stadig handler om den didaktiske trekant mellem lærer, elev og faget som praksis og vidensfelt. Det må vi hele tiden holde os for øje, slutter Stefan Hermann.

Brug for alle unge

En af de mest ombejlede cafeer i koncerthusets foyer handlede om kampagnen "Brug for alle unge". En kampagne under Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, der arbejder for at få flere med anden etnisk baggrund til at begynde på en uddannelse og gennemføre den.

Stort frafald blandt elever med anden etnisk baggrund end dansk er et velkendt problem på samtlige erhvervsuddannelser. Flere undersøgelser viser, at dobbelt så mange unge indvandrere eller efterkommere af indvandrere som etnisk danske elever falder fra uddannelserne. Ser man alene på erhvervsuddannelserne, er det op mod 60 procent af de tosprogede elever, der stopper. Kun få af de frafaldne elever begynder på en ny uddannelse.

Det fik i 2002 Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration til

at lancere kampagnen "Brug for alle unge", der arbejder for at få de unge til at gennemføre en uddannelse og på sigt sikre sig adgang til arbejdsmarkedet.

Ministeriets mål er at indfri regeringens målsætning om, at 95 procent af alle unge i 2015 skal gennemføre en uddannelse. Folkene bag "Brug for alle unge" har derfor behov for at sprede deres viden så meget, de kan. - Det er godt, at vi kan møde en masse mennesker, der er interesserede i vores erfaringer, her på konferencen, fortæller Inaam Illahi Sahibzada.

"Brug for alle unge"-konsulenterne fremviste en række af de initiativer, de arbejder med, for at nå målet om bedre integration gennem uddannelse. Det drejer sig blandt andet om lektiehjælp til tosprogede, rollemodeller og ikke mindst Fastholdelseskaravanen, som er særlig rettet mod unge på erhvervsuddannelserne. Fastholdelseskaravanen er en særlig task force, der skal arbejde for, at unge med anden etnisk baggrund end dansk gennemfører erhvervsuddannelser i samme omfang som danske unge.

Derudover arbejder ministeriets folk

med holdningskampagner, som ikke kun er rettet mod de unge, men også mod deres familier.

- Det er nødvendigt, at familierne også forstår, hvor vigtigt det er, at deres børn færdiggør en uddannelse, fortæller integrationskonsulent Inaam Illahi Sahibzada.

Café

Få mere ud af EMU.dk

Der skal mere indhold, en bedre kontakt til erhvervslivet og flere blogs ind på Danmarks undervisningsportal, mener chefredaktør Finn Togo.

Der er kommet en ny mand i chefredaktørstolen hos EMU.dk, og det bliver også en gevinst for EUD- og AMU-områderne.

- Der skal styr på erhvervsuddannelses- og AMU-områderne på portalen. Der skal mere stof og mere målrettet indhold ud på emu.dk, fortæller Finn Togo, der for nylig startede hos UNI•C, som driver EMU.

En af de ting, der kommer mere fokus på, er SOSU-området, som jo er blevet et satsningsområde, men som lige nu ikke fylder ret meget på portalen.

- Jeg skal ud at tale med nogle lærere på forskellige SOSU-skoler, så jeg ved, hvad der skal lægges ind på hjemmesiden, siger Finn Togo.

På hans café "Hvordan udvikler vi EMU.dk på EUD- og AMU-områderne?" kom både Finn Togo selv og de

mange besøgende med ideer og ønsker til, hvad man fremover skal kunne finde på Danmarks undervisningsportal.

Reklamér noget mere

Flere af de besøgende i cafeen efterlyste mere reklame og markedsføring for portalen. En af de kritiske kommentarer var, at der går rigtig lang tid, før man som ung lærer opdager siden. Men når man så opdager den, bruger man den flittigt, lød det. Desuden er koblingen mellem Undervisningsministeriet og EMU.dk ikke tydelig nok. Man opdager ikke helt alt det, ministeriet lægger ud. Og det er ærgerligt, lød en anden kommentar.

- Vi kunne helt klart godt gøre mere ud af markedsføring. Men vi skal lige have noget helt målrettet indhold, før vi begynder at markedsføre alt for meget, siger Finn Togo og tilføjer, at al

markedsføring jo også koster penge.

Forløb og blogs

Men selv om nogle måske ikke opdager EMU.dk og portalens fortræffeligheder med det samme, så er der rigtig mange, som bruger EUD-området på portalen. 4000 unikke brugere hver uge for at være helt præcis. Det betyder, at der hver uge er 4000 lærere fra erhvervsuddannelserne, som er inde på hjemmesiden og søge information. Og det er faktisk rigtig flot, hvis man spørger Finn Togo.

Arbejdet i fremtiden kommer derfor til at fokusere på at få skabt mere indhold til de mange besøgende. For eksempel ved at styrke forbindelsen til erhvervslivet.

- Vi kunne for eksempel lægge forslag til forløb for svende og andre fra erhvervslivet til praktikforløb og den

slags. Eller vi kunne lave blogs for oplærere og vejledere, som kunne styrke netværket på tværs af virksomheder. Der er så mange muligheder, siger Finn Togo.

Se EMUs sider for erhvervsuddannelserne her: <http://www.emu.dk/erhverv/>

På EMU er der adgang til databasen Udviklingsprojekter (FoU) <http://fou.emu.dk>, hvor du kan finde igangværende og afsluttede forsøgs- og udviklingsprojekter inden for erhvervsuddannelsesområdet og Undervisningsministeriets øvrige uddannelsesområder. Der er mulighed for at søge inden for ét område eller på tværs af alle områderne.

Banken er åben – Erhvervsskolernes Forlag

Danmark har en bank uden milliardunderskud og skrantende aktiepriser. Uddannelsesbanken er i modsætning til pengeinstitutterne i fremgang – til fordel for eleverne.

I mylderet blandt cafeerne finder vi den stand, hvor Erhvervsskolernes Forlag præsenterer Undervisningsbanken. Det er et initiativ, som forlaget har taget og vil bruge til at samle elektroniske læremidler. Indsamlingen af materiale skal ske i samarbejde med skoler og undervisere og i sidste ende komme de små segmenter af elever til gode.

-Vores ambition er at få samlet alle for-

mer for elektroniske læremidler, som de enkelte lærere så kan supplere med deres egne ting, forklarer projektchef Thomas Skytte.

Undervisningsbanken skal være med til at løfte de udfordringer, der ligger i, at der i dag er enormt store forskelle på, hvilket niveau de enkelte elever ligger på fagligt. Det stiller selvsagt nye krav til de pædagogiske metoder

på skolerne og ikke mindst til det materiale, der bliver brugt i undervisningen.

Moderne muligheder

Og der er langt fra støvede lærebøger til det materiale, man kan hente i Undervisningsbanken. Man kan blandt andet finde film, cases, forskellige opgaver, spil og sågar animationer i Erhvervsskolernes Forlags elektroniske

system. Materialet er så fleksibelt, at den enkelte underviser i høj grad vil kunne tilpasse det til både gruppeforløb eller individuelle forløb. Og noget tyder på, at forlaget har gang i et projekt, der virker.

- Vi er kommet rigtig godt fra start. Og hvis den udvikling fortsætter, så har vi et skib, der sejler, fortæller Thomas Skytte.

Café

Internationalisering af Aalborg Handelsskole

Workshop 8

Aalborg Handelsskole har en vision om at ruste eleverne endnu bedre til at begå sig i et samfund med stigende globalisering i den virkelige og den virtuelle verden. Hans Jørgen Møller fra Aalborg Handelsskole forsøgte i sin workshop at trække linjerne op for, hvad det kræver af et uddannelsessted at satse på internationalisering.

- Det handler i høj grad om at opbygge gode forhold til partnere ude i verden og herhjemme. Derudover kræver det commitment fra alle, der er involveret, forklarede Hans Jørgen Møller.

Succeskriterierne for folkene i det nordjyske er primært øgede fremmedsprogskompetencer og bedre interkulturel forståelse hos eleverne. Og det kræver ikke alene en solid indsats fra de elever, som rejser til fremmede himmelstrøg. Det kræver også, at lærere og ledelse på skolen er internationalt indstillede.

Faste samarbejdspartnere er nødvendige

En af de vigtigste faktorer for succes er ifølge Hans Jørgen Møller, at Aalborg Handelsskole får opbygget stærke relationer til udenlandske uddannelsesinstitutioner og arbejdspladser, som har lyst til og mulighed for at modtage eleverne. Og det er på nuværende tidspunkt lykkedes for tovholderne på projektet i Aalborg at knytte tætte bånd til både England, Tyskland og sågar USA. Det handler blandt andet om udenlandske afdelinger af virksomheder med danske rødder. I Tyskland

er det Lars Larsens kolleger fra Jysk, der tager imod i Dänishes Bettenlager, mens Netto i England også tager imod danske erhvervspraktikanter. Lego er en anden dansk virksomhed, der er trådt til og hjælper med ophold i Legoland i Windsor.

Men erfaringerne fra Aalborg viser ikke alene, at det er vigtigt med gode partnere i udlandet. Det handler også om at signalere stabilitet over for virksomheder og skoler i udlandet, så de ikke oplever for meget besvær. Derfor arbejder Aalborg Handelsskole sammen med en række andre skoler, så de altid sammen kan finde de rigtige elever til pladserne på turene til udlandet.

Elever og lærere som ambassadører

Ifølge Hans Jørgen Møller, er det ikke helt uvæsentligt, hvordan de elever og lærere, som skal af sted, er forberedt. Blandt andet er det vigtigt, at de er stålsatte på at tage af sted og gennemføre det forløb, de har sagt ja til. - Det nytter ikke noget, at de ringer efter et par dage og vil hjem, fordi de ikke kan lide maden eller ikke kan

forstå, hvad der bliver sagt. De bliver nødt til at blive og gennemføre, fordi de ellers kan ødelægge aftalerne med vores udenlandske partnere for de elever, som kommer efter dem. Derfor er det også vigtigt, at forældrene er med om bord, forklarede Hans Jørgen Møller.

Men det er ikke kun eleverne, der skal yde i udlandet. Aalborg Handelsskole sender også lærere med ud i verden, når eleverne er på farten. Hans Jørgen Møller og hans kolleger i ledelsen forsøger at få skolens lærere til at knytte tætte bånd til partnere i udlandet, fordi de på sigt skal være med til at styrke skolens internationale netværk. Derfor er det vigtigt, at lærerne er klædt på til opgaven.

- Vi forsøger naturligvis at give medarbejderne de bedste muligheder for at forberede sig. Derfor har vi lavet aftaler om, at de kan komme en uge til for eksempel England, Tyskland eller Irland. De kan komme på ekstra sprogkurser, eller de kan komme på "Job Swap" i Nuuk, fortæller Hans Jørgen Møller og understreger, at det er vigtigt, at lærerne er med til at skabe det internationale miljø på skolen.

Internationalisering i klasseværelset

På skolebænken hjemme i Nordjylland er der også nye aktiviteter i gang for at gøre skolen mere international og for at udbygge elevernes muligheder og netværket til udlandet. Det handler blandt andet om, at eleverne skal bruge en række elektroniske værktøjer. De bliver altså undervist i brug af sociale, internetbaserede netværk som Facebook og Myspace. Mens de også skal lære at kommunikere via Skype, videokonference, e-mail og Messenger.

- Det er vigtigt, at eleverne lærer at kommunikere på en moderne måde i en globaliseret verden, så de kan holde fast i de folk, de møder ude i verden, hvis de måske en dag vil af sted igen, forklarer Hans Jørgen Møller.

For det er jo netop det, der er Aalborg Handelsskoles formål med programmet - at ruste de unge til at begå sig i den globaliserede verden. At vise dem, at det ikke er farligt og uoverkommeligt at bo i et andet land. Og forhåbentligt at give dem lyst til at gøre tanken om et udlandsophold til virkelighed.

Det har været spændende at høre de mange oplæg og deltage i de forskellige workshopper. Især synes jeg, det har været godt at høre om de mange nye planer og projekter, der er på vej. Delen om miljø har især været spændende. Derudover har jeg naturligvis knyttet en masse gode forbindelser til folk.

Jeppe Egendal, fagkonsulent, Undervisningsministeriet

Jeg har specielt været interesseret i oplæggene om Buddy Mentor-ordningen - også fordi jeg selv har været med til at holde et oplæg om den. Derudover synes jeg, at konferencen har givet en bedre forståelse mellem skolerne, og at det er dejligt at få en mulighed for at skabe netværk. Noget, jeg regner med at gøre direkte brug af, er psykologordningen, hvor PsykiatriFonden udbyder kurser til alle skoler, så man får nogle nye værktøjer at arbejde med.

Anette Carlsen, Syddansk Erhvervsskole Odense-Vejle

Bryd lydmuren

Workshop 15

Der var leg og manipulation på dagsordenen i workshoppen "Innovativ undervisning: Lyd og læring". Konferencedeltagerne fik mulighed for at interviewe hinanden og lege med lyden på avanceret udstyr.

- Jeg hedder Thomas, og jeg fik hvalspæk til dessert i går. Sådan lød det pludselig fra computerens højttaler efter et ellers ret uskyldigt interview med en tilfældig workshopdeltager om spisevaner og udlandsrejser. Men efter få tryk på knapperne fik Michael Jensen fra HANSENBERG i Kolding manipuleret godt og grundigt med udsagnet fra det intetanende interviewoffer.

Under titlen "Lyd og læring", havde Michael Jensen sammen med Lena Søllingvraa Walters fra Århus Købmandsskole og Regina Lamscheck-Nielsen fra DEL, Professionshøjskolen Metropol inviteret til en time med praktiske eksempler på, hvordan man ved hjælp af lyd kan gøre undervisningen sjovere og dermed skabe engagement hos eleverne, når de skal lære noget nyt. Ja, faktisk mere end engagement, for oplægsholderne havde reelt den nærmest usædvanlige oplevelse, at eleverne simpelthen tændte på undervisningen.

- Det er sjældent, at man nærmest skal smide elever hjem fra skolen, men det oplevede vi faktisk af og til, fortæller en tilfreds Lena Søllingvraa Walters.

Ny teknik og nye udfordringer

Projektet startede med en idé om at bruge mp3-mediet kreativt i undervis-

ningen. Ifølge Lena Søllingvraa Walters var det et af formålene at finde nye og anderledes pædagogiske metoder, der blandt andet kunne hjælpe elever med anden etnisk baggrund end dansk.

Folkene bag projektet ville samtidig også inddrage professionelle lydkunstnere til at udfordre og støtte processen i projektet.

Og udfordringer var der nok af. En af dem var alle de tekniske aspekter, der er involveret i arbejdet med lyd. Ikke mindst fordi hardware og software typisk lægger økonomiske begrænsninger på et projekt.

Men det lykkedes Michael Jensen at spare på udgifterne ved at finde frem til såkaldte freeware-programmer, der kunne bruges til formålet. Det er programmer, som man gratis og lovligt kan downloade fra internettet. Det handler primært om lydredigeringsprogrammet Audacity og konverteringssoftwaren Lame, som man nemt kan finde via Google.

En anden udfordring for lærerne var, at eleverne i mange tilfælde havde mere forstand på teknik og internet end lærerne. Eksempelvis havde flere af eleverne allerede profiler på diverse sociale hjemmesider og en helt anden tilgang til brugen af computeren som

naturligt værktøj.

- Jeg må se på os som dirigenter i forhold til et symfoniorkester. Vi skal ikke være bedre end de enkelte musikere til hvert enkelt instrument. Vi skal derimod kunne arrangere og holde overblikket, siger Michael Jensen.

Samarbejde på tværs af skoler

Målet med "Bryd Lydmuren", som projektet blev døbt, var oprindeligt at styrke svage og uafklarede elever, at arbejde med alternativ pædagogisk metodik, at styrke identitetsdannelsen hos eleverne og at styrke samarbejdet mellem erhvervsskoler og ungdomsskoler.

Derfor er det også vidt forskellige skoler, der står bag hele projektet, og da projektet var færdigt, havde seks forskellige skoler bidraget med hver deres del.

Til slut kulminerede det hele med en stor event i Ridehuset i Århus, hvor elever og lærere fremlagde frugten af deres store arbejde.

Her præsenterede skolerne blandt andet en lydhøvl fra Skive Tekniske Skole, en blinderestaurant, hvor eleverne fra Mercantec-EUC MIDT i Viborg stod for maden, forskellige lydprofiler fra Århus Købmandsskole og et lydur, der gengav hele døgnet i lyd og var lavet af

Kolding Ungdomsskole i samarbejde med HANSENBERG. Sidstnævnte stod også for hele markedsføringen af projektet.

Eventen varede mere end 24 timer og blev kulminationen på elevernes og lærernes hårde arbejde.

- Eventen endte med at blive en rigtig stor oplevelse for alle eleverne, der var med til at stable så stort et arrangement på benene, fortæller Lena Søllingvraa Walters.

Projektet lever videre

Selv om de enkelte gruppers arbejde nu er præsenteret, ligger projektet ikke stille for de involverede.

Fremtiden byder blandt andet på vidensdeling med andre undervisere og yderligere kompetenceudvikling. Samtidig vil grupperne fortsætte deres eksterne arbejde på tværs af skoler, byer og landegrænser.

- Vi vil gerne have lyd ind som en naturlig del af undervisningen, og vi håber på, at der kan komme mere leg og kreativitet ind i skolerne. Det skal også være sjovt at lære noget indimellem, forklarer Lena Søllingvraa Walters.

Vi er alle en del af løsningen

Klimakrisen skaber en række udfordringer for fremtidens virksomheder, medarbejdere og dem, der skal ruste de unge til arbejdsmarkedet.

Den første masseproducerede benzinbil kørte ti kilometer på literen. Det samme gør de fleste standardbiler i dag. Og det er ikke godt nok, mener klimadirektør Per Meilstrup fra Mandag Morgen.

- De biler, vi har stående i garagen, er et stykke dybt forældet teknologi, som vi skal af med hurtigst muligt, mener Per Meilstrup.

Han opfordrer erhvervslivet og de, der uddanner de unge, til at tænke nyt og det i en fart, før klimaproblemerne bliver uoverkommelige at løse.

Eksemplet med bilen og det store benzinforbrug viser, at erhvervslivet ikke har været gode nok til at tage klimaudfordringen alvorligt, mener han. Men skylden skal lægges hos alle aktører.

- Der er fire verdener, som har én fælles udfordring – nemlig klimaet. De fire verdener er politikerne, der skal træffe aktive beslutninger, videnskaben, der skal forske i konsekvenserne af den måde, vi gør tingene på nu, virksomhederne, der skal investere og udvikle tekniske løsninger, som kan skåne og forbedre miljøet, og det civile samfund, det er jer undervisere og jeres elever. I skal presse på de tre andre, så der sker noget, opfordrer Per Meilstrup.

Han understreger, at kun ved partnerskaber mellem de fire verdener, kan man konstruktivt og effektivt løse de store udfordringer. For de er store, fastslår han.

- Hvis vi ikke løser klimakrisen, får vi så helt enorme økonomiske proble-

mer, at den nuværende finanskrisen vil virke som en søndagsudflugt.

Per Meilstrup efterlyser en ny industriel revolution, som skal indebære en omfattende omlægning. Det vil føre til, at verdens fattigste kan komme med i den rivende udvikling, resten af verden har oplevet de seneste årtier. Desuden skal verdens stater og virksomheder i højere grad lægge vægt på klima og miljø i stedet for ensidigt at se på profit. Det lyder til at være tæt på det uopnåelige. Men Per Meilstrup understreger, at det er tvungende nødvendigt.

- I skal lave partnerskaber med verden omkring jer. Vi er alle en del af problemet. Vi skal også alle være en del af løsningen.

Per Meilstrup, Mandag Morgen

Kommentar til oplæg

- Det, jeg tænker på, når jeg hører klimadirektør Per Meilstrup, er, at vi skal være endnu mere opmærksomme på klimaproblematikken i vores uddannelser i fremtiden. Lige så vel som lærerne skal tænke klima ind i undervisningen, skal de faglige udvalg tænke det ind, når vi tænker nye uddannelser, fag og så videre. Hvis det også kommer den vej fra, bliver det mere synligt og mere effektivt, mener jeg.

Gerda Thomassen, Uddannelseskonsulent i Kost & Ernæringsforbundet

Morgendagens underviser:

Optræder som rollemodel for de unge.

Fungerer som informator på klimaproblematikken – også selv om de unge, som Per Meilstrup siger, er totalt ligeglade.

Laver partnerskaber med verden rundt om os, så der kan ske egentlige klimaforbedringer, og eleverne forstår, at det nytter.

Har et ansvar for at klæde de unge på til morgendagens krævende virksomheder.

Morgendagens medarbejder:

Er innovativ – de bedste ideer kommer ofte fra dem, der har arbejdshjælmen på.

Tænker i konkrete nye løsninger og er helhedsorienteret.

Er ansvarlig og tænker langsigtet.

Er proaktiv – arbejder som forandringsagent internt i virksomheden og presser ledelsen til at tage tingene alvorligt.

Samarbejde med omverden, for eksempel miljøorganisationer.

Morgendagens virksomhed:

Har brug for forretningsmodeller, som tydeligt viser et engagement i miljøet – et eksempel er Jysk, som for mange år siden gik over til kun at bruge certificeret træ.

Får en udfordring på ressourcer, fordi prisen på olie og andre energiformer stiger markant.

Skal lægge vægt på sit klimamæssige omdømme både i konkurrencesammenhæng og især, når det gælder rekruttering.

På vej ind i et klimaår

I et år, hvor Danmark er vært for FN's Klimakonference, er det oplagt, at der også på erhvervsskolerne skal satses på mere klimavenlige metoder. Det var et af temaerne i den klimacafé, som Undervisningsministeriet sammen med DEL, Professionshøjskolen Metropol havde arrangeret. Jens Andersson fra DEL, Metropol forklarer:

- Vi samler erfaringer fra skolerne om, hvordan de arbejder med klima

i uddannelserne, og hvordan den viden kan bruges som løftestang for, at klimaet bliver en del af andre fag og uddannelser.

De indsamlede erfaringer bliver formidlet til interesserede lærere via hjemmesider og nyhedsbreve.

En af dem, der fremover vil drage nytte af det, er Per Buron fra TEC. Han

har netop tilmeldt sig nyhedsbrevet.

- Det er blevet mere hipt at tænke på klimaet. Eksempelvis på grund af initiativer som Klimaheltene (projekt startet af TEQNIQ og Blik- og Rørarbejderforbundet, red.). Men der er brug for nye undervisningsmaterialer.

Det erkender Jens Andersson, men han lover samtidig, at materialerne er under udarbejdelse. Indtil da op-

fordrer han alle interesserede til at besøge deres hjemmeside, hvor man kan finde inspiration, skræddersyede undervisningsforløb og meget andet.

Du kan læse mere om klima i undervisningen her: www.klimaundervisning.dk

Se også www.klimaheltene.dk

Café

Tak for denne gang

Plenum

I sin "farvel og kom godt hjem"-tale hæftede Vibe Aarkrog fra Undervisningsministeriet sig ved de positive initiativer – men havde også øje for de videre udfordringer.

Traditionen byder, at FoU-konferencens hovedtemaer, som de bliver set fra Undervisningsministeriet, bliver opsummeret i et afsluttende oplæg den sidste dag på konferencen. Det skete naturligvis også i år, hvor Vibe Aarkrog hæftede sig ved den idérigdom og det engagement, som FoU-konferencen afspejler.

Vibe Aarkrog takkede skolerne, fordi de så engageret indgår i FoU-arbejdet, og glædede sig blandt andet over elevernes positive bidrag til konferencen.

- Jeg er glad for bidragene fra eleverne i workshopperne, videoer og plenum. Det er nok ikke lige de elever, vi normalt tænker på når vi fokuserer på problemer i erhvervsuddannelserne, og på hvordan vi skal nå 95-procentmålsætningen. Men det er godt at blive mindet om, at vi har mange ressourcer stærke elever derude. Og eleverne taler til os; de stiller krav om, at vi skal respektere, vejlede og støtte dem, sagde Vibe Aarkrog.

Det kan jo tænkes, at eleverne har en god idé til et FoU-projekt. I så fald skal vi tage fat i og videreudvikle ideen, mener Vibe Aarkrog.

Tænk nyt – hele tiden

Et andet vigtigt punkt, Vibe Aarkrog bed mærke i under konferencen, var Stefan Hermanns opfordring til, at man begynder at måle på en anden måde end ud fra en akademisk alen.

- Det virker måske som en lidt smart bemærkning, men den er værd at tænke på. For FoU-konferencen har vist, at vi har noget at byde på, når det gælder om at måle efter andre alen: Der har været projekter om innovation, lyd og læring og om portfoliometoden. Den metode giver ved hjælp af blandt andet billeder mulighed for at måle læring og viden på andre måder. For eksempel sagde en elev om den metode: Portfoliometoden har givet mig lov til at tænke over det, jeg egentlig godt ved.

Vibe Aarkrog sluttede af med følgende opfordring: Når vi er

Vibe Aarkrog, Undervisningsministeriet

blevet præsenteret for så mange gode projekter, er det vigtigt, at vi minder hinanden om og hjælper hinanden med ikke blot at

formidle erfaringerne fra projekterne, men også med at få dem til at sætte sig spor i praksis.

